

ACTUARIËLE EN BEDRIJFSTECHNISCHE NOTA

INHOUD

Hoofdstuk 1	Inleiding	2
Hoofdstuk 2	De organisatie van het pensioenfonds.....	3
Hoofdstuk 3	Hoofdpijnen van de uitvoeringsovereenkomst.....	8
Hoofdstuk 4	Hoofdpijnen van de pensioenregeling	9
Hoofdstuk 5	Hoofdpijnen van het interne beheersingssysteem en van de opzet van de administratieve organisatie en interne controle (ao/ic).....	13
Hoofdstuk 6	Financieel kader	21
Bijlage 1	Verklaring inzake de beleggingsbeginselen.....	27
Bijlage 2	Beleggingsrichtlijnen	30
Bijlage 3	Crisisplan	34
BIJLAGE 4	Nota Integriteitsbeleid.....	41
Bijlage 5	Gedragscode	49
Bijlage 6	Uitbestedingsbeleid.....	59
Bijlage 7	Incidentenregeling	63
Bijlage 8	Klokkenluidersregeling.....	68

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

De Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding (hierna: Pensioenfonds HAIO) is het ondernemingspensioenfonds van de Stichting SBOH gevestigd te Utrecht.

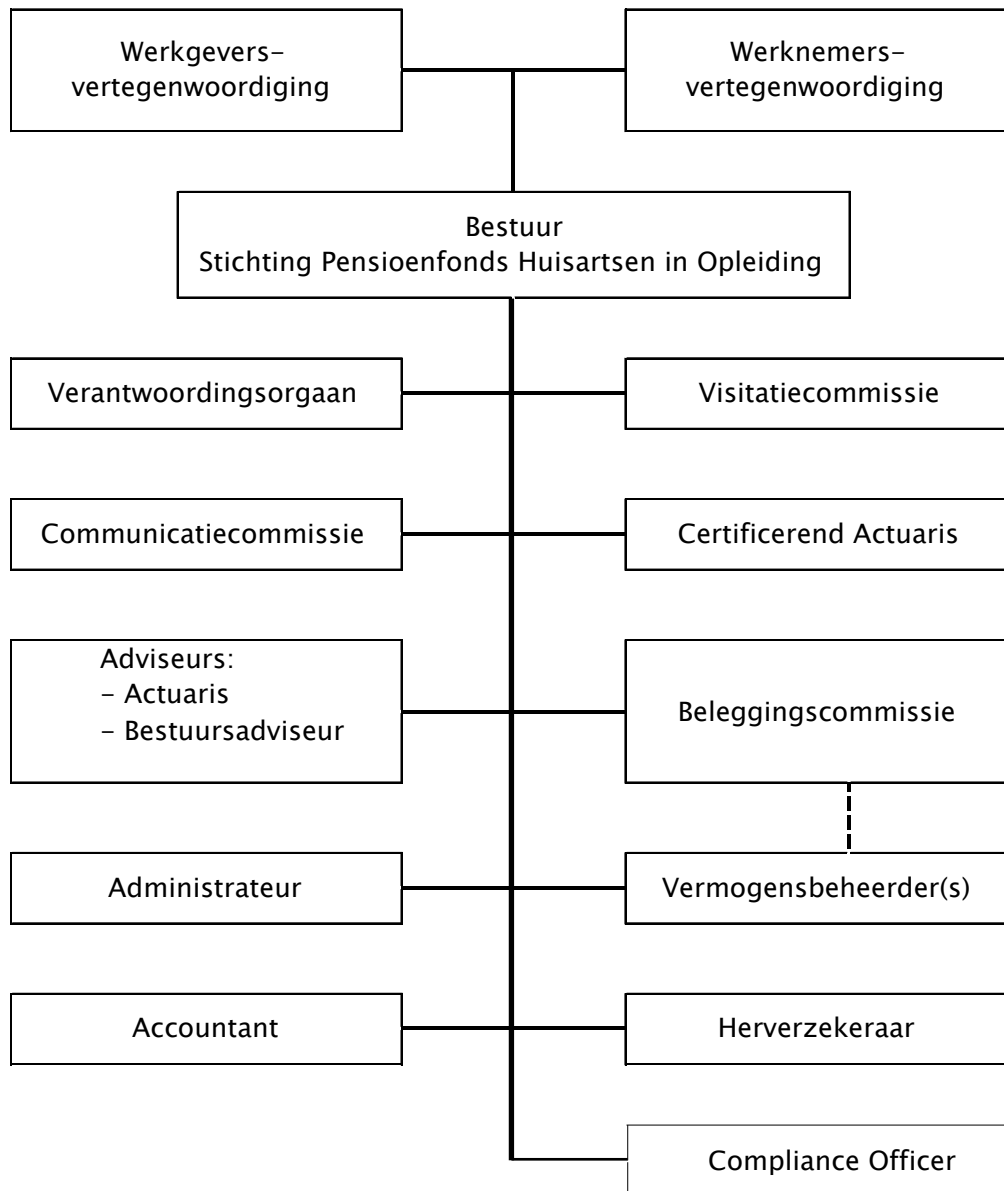
Het bestuur van Pensioenfonds HAIO streeft als eindverantwoordelijk uitvoerder van de door de sociale partners overeengekomen pensioenregeling naar een optimale kwaliteit, zorgvuldigheid en openheid met betrekking tot die uitvoering. Zoals in de statuten is vermeld werkt het Pensioenfonds HAIO volgens een actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn).

Het doel van de abtn is om integraal inzicht te geven in het functioneren van het pensioenfonds. Naast de beschrijving van de actuariële opzet en de pensioenregeling wordt bijvoorbeeld ook ingegaan op de organisatiestructuur van het fonds, de administratieve organisatie en interne controle. Tevens wordt aandacht besteed aan het beleggingsbeleid van het fonds en de financiële sturingsmiddelen die het fonds ter beschikking heeft. Ieder jaar wordt de abtn getoetst op actualiteit.

HOOFDSTUK 2 DE ORGANISATIE VAN HET PENSIOENFONDS

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de (administratieve) organisatie van het fonds, haar beleidsuitgangspunten met betrekking tot uitbesteding en een analyse van de met de uitbesteding samenhangende risico's.

De bestuurlijke organisatie is als volgt weer te geven:

2.1 Statutaire doelstelling

Het fonds heeft ten doel, overeenkomstig de bepalingen van de statuten en het pensioenreglement, het voorzien in pensioen voor huisartsen in opleiding en hun nabestaanden in de gevallen en onder de

voorwaarden als zijn en zullen worden geregeld in het pensioenreglement en de uitvoeringsovereenkomst van het pensioenfonds. Gedurende de periode, dat de opgebouwde aanspraken van de gewezen deelnemers niet zijn overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder, blijft het pensioenfonds verantwoordelijk voor het beheer van deze opgebouwde aanspraken.

2.2 Ambitieniveau

Een goede pensioenregeling voor aios huisartsengeneeskunde die inkomen gerelateerd is en waarbij het pensioenfonds streeft naar een minimaal voor een inflatie geïndexeerde kapitaal opbouw gedurende de opleiding

2.3 Bestuur

Het bestuur draagt de (eind)verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de pensioenregeling en het daartoe behorende pensioen- en beleggingsbeleid.

Het pensioenfonds heeft een paritair bestuur, in de zin van artikel 99 Pensioenwet.

Het bestuur bestaat uit zes bestuursleden waarvan drie bestuursleden worden benoemd door de Stichting SBOH en drie namens de deelnemers.

De Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband (LAD) heeft het recht tot bindende voordracht voor de bestuursleden namens de deelnemers. Deze voordracht dient door het pensioenfonds aan de deelnemers kenbaar te worden gemaakt met de vermelding dat bezwaar gemaakt kan worden tegen deze voordracht binnen een termijn van zes weken, te rekenen vanaf de dag waarop de voordracht is gepubliceerd. Indien tenminste vijftientig (25) deelnemers bezwaar maken vervalt de bindendheid van de voordracht en zal de LAD opnieuw een bindende voordracht doen. Bezwaren tegen een voordracht dienen gericht te worden aan het bestuur van het pensioenfonds.

De taken en bevoegdheden van het bestuur alsmede de bepalingen omtrent benoeming, samenstelling en werkwijze van het bestuur zijn vastgelegd in de statuten van het fonds.

2.4 Beleggingscommissie

Het bestuur heeft een beleggingscommissie ingesteld conform artikel 11 lid 5 van de statuten.

2.5 Communicatiecommissie

Het bestuur heeft een communicatiecommissie ingesteld. De communicatiecommissie heeft tot taak het beleid voor te bereiden en sturing te geven aan de uitvoering van het communicatiebeleidsplan. In het communicatiebeleidsplan worden het algemene beleid ter zake en alle communicatie-instrumenten en -inspanningen omschreven.

Het bestuur blijft verantwoordelijk voor de vaststelling van het communicatiebeleid.

2.6 Geschiktheid

Het bestuur beschikt over een geschiktheidsplan waarin is vastgelegd aan welke geschiktheidseisen de bestuursleden dienen te voldoen. In dit plan is tevens een opleidingsplan opgenomen ter bevordering en handhaving van het vereiste geschiktheidsniveau.

2.7 Evaluatie functioneren

Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding

Het bestuur evalueert jaarlijks zijn eigen functioneren, zowel van het bestuur als geheel als van de individuele bestuursleden. In het geschiktheidsplan is een evaluatieprocedure opgenomen.

2.8 Scheiding van belangen/ Integere bedrijfsvoering

Het bestuur heeft een integriteitsbeleid vastgesteld. Het integriteitsbeleid voorziet in een periodieke en systematische analyse van diverse integriteitsrisico's, waaronder het risico op belangenverstrengeling. Op grond van door het bestuur geïdentificeerde risico's worden beheersmaatregelen getroffen.

Het bestuur heeft een gedragscode opgesteld die gebaseerd is op de door de Pensioenfederatie gepubliceerde Modelgedragscode voor pensioenfonds. De gedragscode geeft regels en richtlijnen voor de bestuursleden ter voorkoming van conflicten tussen belangen van het fonds en de privébelangen van betrokkenen, en regels ter voorkoming van het gebruik maken van vertrouwelijke informatie van het fonds voor privédoeleinden.

Het bestuur heeft tevens een incidentenregeling en een klokkenluidersregeling opgesteld. Daarbij is een compliance officer benoemd die uitvoering geeft aan het integriteitsbeleid van het fonds.

2.9 Incidentenregeling

Het Bestuur heeft in het kader van de implementatie van het nieuwe FTK besloten tot inwerkingtreding van een incidentenregeling en zal daarbij het in de sector van pensioenfonds gebruikelijke format hanteren. De incidentenregeling zal met ingang van 1 juli 2015 ingevoerd worden.

2.10 Verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft een verantwoordingsorgaan op- en ingericht dat voldoet aan de Wet Versterking Bestuur Pensioenfonds (hierna Wvbp) en de Code Pensioenfonds. De taken en bevoegdheden van dit orgaan alsmede de samenstelling, benoeming en werkwijze zijn vastgelegd in de statuten van het fonds en het reglement verantwoordingsorgaan.

2.11 Intern toezicht

Het bestuur stelt een visitatiecommissie in die is belast met het interne toezicht en voldoet aan de Wvbp en de Code Pensioenfonds..

De taken en bevoegdheden van dit orgaan alsmede de samenstelling, benoeming en werkwijze zijn vastgesteld in de statuten van het fonds en het reglement visitatiecommissie.

2.12 Uitbesteding en gebruik externe deskundigen

De uitvoering van de werkzaamheden inzake pensioen- en vermogensbeheer is volledig uitbesteed. Bij alle uitbestedingsactiviteiten conformeert Pensioenfonds HAIO zich volledig aan de regelgeving van De Nederlandsche Bank (hierna: DNB) op het gebied van uitbesteding. Het fonds beschikt voor iedere extern uit te voeren activiteit over een uitbestedingsovereenkomst die voldoet aan het bij of krachtens artikel 34 van de PW bepaalde.

- o Administratie

Het bestuur heeft de pensioenadministratie uitbesteed aan AZL. Daarnaast zijn de ondersteuning en begeleiding van het bestuur, alsmede werkzaamheden in het kader van de jaarverslaglegging aan AZL uitbesteed.

Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding

- Vermogensbeheer
Het bestuur heeft het vermogensbeheer voor een deel van het fondsvermogen uitbesteed aan Brand New Day Vermogensbeheer NV.
De effecten zijn in bewaring gegeven bij een custodian, thans Kas Bank. Het fonds blijft eigenaar van de effecten.
- Adviserend actuaris
Het bestuur heeft de heer E. Osinga benoemd als adviserend actuaris van het fonds.
De adviserend actuaris maakt jaarlijks een actuariële verslag. De adviserend actuaris woont de bestuursvergaderingen bij en voorziet het bestuur tijdens de vergaderingen en desgewenst tussentijds van beleidsmatige (actuariële) adviezen.
- Certificerend actuaris
Het fonds heeft Ruigrok Actuariële Consultancy B.V. aangesteld als certificerend actuaris.
De certificerend actuaris controleert of de voorziening pensioenverplichtingen op voldoende prudente grondslagen en correct is vastgesteld en controleert of de aanwezige middelen voldoende zijn voor de door het fonds aangegane verplichtingen. Daarnaast geeft de certificerend actuaris jaarlijks een actuariële verklaring af ten behoeve van de jaarstukken (jaarverslag en verslagstaten ten behoeve van DNB) en onderbouwt het oordeel aan het bestuur door middel van een management letter.
- Externe accountant
Het bestuur heeft accountantsbureau Mazars, Paardekooper & Hoffman (hierna Mazars) aangesteld als de accountant van het fonds. Mazars verzorgt de jaarlijkse controle op de jaarrekening en de staten voor DNB. De accountant zal (minimaal) eenmaal per jaar in de bestuursvergadering mondeling verslag doen van zijn bevindingen en controlewerkzaamheden. Tevens legt hij een en ander schriftelijk vast door middel van een accountantsverklaring en een management letter gericht aan het bestuur.

Het bestuur blijft eindverantwoordelijk voor alle activiteiten van het fonds en houdt dan ook toezicht op zijn adviseurs. Periodiek zal geëvalueerd worden of alle externe deskundigen nog naar genoegen van het bestuur functioneren.

HOOFDSTUK 3 HOOFDLIJNEN VAN DE UITVOERINGSOVEREENKOMST

Het bestuur heeft ten behoeve van de uitvoering van de pensioenovereenkomst een uitvoeringsovereenkomst gesloten met de Stichting SBOH, die voldoet aan artikel 25 van de PW.

3.1 Premiebetaling

De werkgever betaalt de verschuldigde premie in maandelijkse termijnen aan het fonds. De premie dient uiterlijk betaald te worden per de achtste van de maand volgend op de maand waarover de premie is verschuldigd. Tevens levert de werkgever het daarbij behorende premieoverzicht. De wijze van premiebetaling voldoet aan de eisen van artikel 26 van de PW.

HOOFDSTUK 4 HOOFDLIJNEN VAN DE PENSIOENREGELING

4.1 Pensioenaanspraken (beschikbare premiereregeling)

Voor een precieze inhoud wordt verwezen naar het pensioenreglement.

4.2 Deelneming

- Deelnemer
Een deelnemer is een ieder in loondienst van de Stichting SBOH die de opleiding tot huisarts volgt, met uitsluiting van de arts die een individueel scholingsprogramma of een beoordelingsstage volgt conform het Kaderbesluit College Geneeskundige Specialismen (CGS).
- Bijzondere deelnemers
Bij een beëindiging van het dienstverband met de werkgever terwijl de deelnemer voor 65% of meer arbeidsongeschikt is, kan het deelnemerschap tijdens de duur van de arbeidsongeschiktheid worden voortgezet. Er is dan sprake van premieovername waarbij de verschuldigde premie ten laste komt van het fonds die dit heeft herverzekerd. Voorwaarde voor premieovername is dat er sprake moet zijn van arbeidsongeschiktheid voor het uitoefenen van het beroep van tenminste 65%.
Als arbeidsongeschiktheids criterium geldt beroepsarbeidsongeschiktheid als arts.
De arbeidsongeschikte deelnemer blijft een deelnemer in de zin van dit pensioenreglement.

4.3 Kenmerken van de regeling

- Karakter regeling
De pensioenregeling van Pensioenfonds HAIO betreft een “beschikbare premie regeling”. De belangrijkste kenmerken hiervan zijn:
 - Het ouderdomspensioen, in combinatie met 70% uitgesteld partnerpensioen op de pensioendatum, wordt opgebouwd in de vorm van een vermogen, door gedurende het deelnemerschap maandelijks een leeftijdsafhankelijke netto premie om te rekenen in participaties in het pensioenvermogen van het fonds. Deze maandelijksse premie wordt toegevoegd aan de reeds opgebouwde participaties van de deelnemer.
 - In de keuze van ouderdomspensioen, in combinatie met 70% uitgesteld partnerpensioen, zit opgesloten het principe dat op de pensioendatum het partnerpensioen kan worden uitgeruild tegen een hoger ouderdomspensioen, op de alsdan geldende wettelijke grondslagen.
 - De opbouw van de premie bedraagt een percentage van de pensioengrondslag aan de hand van de volgende tabel:

Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding

<u>Leeftijdsklasse</u>	<u>Percentage</u>
20 tot en met 24	7,5
25 tot en met 29	8,8
30 tot en met 34	10,2
35 tot en met 39	11,8
40 tot en met 44	13,8
45 tot en met 49	16,0
50 tot en met 54	18,7
55 tot en met 59	22,0
60 tot en met 64	26,1
65 tot en met 66	29,7

- De hoogte van de beschikbare premie is in beginsel vastgesteld op basis van een pensioenleeftijd van 67 jaar.
 - Het deelnemerschap kent een duur van circa 4 jaar aangezien het arbeidscontract, en daarmee het deelnemerschap, afloopt na beëindiging van de opleiding. Na de opleiding zal er in het algemeen sprake zijn van deelnemerschap bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP), het Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW) of het Pensioenfonds voor Huisartsen (SPH). De pensioenen zullen in het algemeen worden overgedragen aan een van deze fondsen.
 - Een gewezen deelnemer heeft binnen 2 jaar na beëindiging van het deelnemerschap het recht waardeoverdracht aan te vragen. Mocht de gewezen deelnemer geen gebruik maken van het recht tot waardeoverdracht dan zal het pensioenfonds het opgebouwde kapitaal overdragen aan een verzekeraar.
- Pensioenleeftijd
Het pensioenfonds kent een pensioenleeftijd van 67 jaar.
 - Pensioensalaris
Het werkelijk genoten bruto maandsalaris van de deelnemer ingevolge de collectieve arbeidsovereenkomst voor de Stichting SBOH vermeerderd met de toegekende vakantietoeslag en eindejaarsuitkering.
 - Franchise
Eén twaalfde deel van het bedrag ter grootte van 10/7 van de AOW-uitkering voor een gehuwde, inclusief vakantietoeslag, dat per 1 januari van een jaar voor dat jaar is vastgesteld. Voor deeltijdwerkers wordt de franchise vastgesteld naar rato van het deeltijdpercentage. Indien het deeltijdpercentage tussentijds wijzigt wordt ook de franchise tussentijds aangepast.
 - Pensioengrondslag
De pensioengrondslag bedraagt het pensioensalaris verminderd met de franchise

4.4 Pensioensoorten

- o Ouderdompensioen

Het ouderdompensioen wordt opgebouwd tijdens de duur van het deelnemerschap, waarbij de beschikbare premie voor het ouderdompensioen wordt aangewend voor opbouw van een pensioenkapitaal.

Een gewezen deelnemer heeft binnen twee jaar na beëindiging van het deelnemerschap het recht om waardeoverdracht te vragen. Wordt van dit recht gebruik gemaakt dan dient het pensioenfonds uiterlijk 3 jaar na uitdiensttreding de waarde over te dragen naar het pensioenfonds waar de gewezen deelnemer is aangesloten. Mocht de gewezen deelnemer geen gebruik maken van het recht tot waardeoverdracht dan zal het pensioenfonds het opgebouwde pensioenkapitaal overdragen aan een verzekeraar

- o Partnerpensioen

Verzekerd is de partner waarmee de deelnemer is gehuwd dan wel waarmee de deelnemer een geregistreerd of aangemeld partnerschap is aangegaan.

Het partnerpensioen inclusief een jaarlijkse stijging van 1% vanaf de ingangsdatum van het pensioen, wordt geheel verzekerd op risicobasis, wat inhoudt dat er geen sprake is van pensioenopbouw voor partnerpensioen.

Het pensioenfonds sluit ten behoeve van de partner van een deelnemer een overlijdensrisicoverzekering op kapitaalbasis bij een herverzekeringsmaatschappij. Na het overlijden van de deelnemer wordt de kapitaalsuitkering van deze verzekering aangewend voor een direct ingaand partnerpensioen, zoals hierna omschreven, inclusief een jaarlijkse stijging van 1%, dat wordt gesloten bij een verzekeringsmaatschappij.

Het jaarlijks beoogde partnerpensioen bedraagt bij ingang 50% van twaalfmaal de van toepassing zijnde pensioengrondslag, direct voorafgaand aan de datum van overlijden van de deelnemer. Onder de voorwaarde dat de partner voldoet aan het inkomenscriterium dat gehanteerd wordt bij de toekenning en de bepaling van de hoogte van de wettelijke ANW – uitkering, wordt het partnerpensioen verhoogd met het bedrag van het beoogde jaarlijks ANW –hiaatpensioen, mits de partner geboren is op of na 1 januari 1950. Indien er kinderen aanwezig zijn, gaat het beoogde jaarlijkse ANW–hiaatpensioen in vanaf het moment dat het jongste kind de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Eventueel elders opgebouwde aanspraken op partnerpensioen uit een eerder dienstverband worden in mindering gebracht op het partnerpensioen.

- o Wezenpensioen

Het wezenpensioen wordt reglementair alleen toegekend aan de kinderen van een overleden deelnemer, geregistreerde partner of aangemelde partner.

Het wezenpensioen inclusief een jaarlijkse stijging van 3% vanaf de ingangsdatum van het pensioen, wordt geheel verzekerd op risicobasis, wat inhoudt dat er geen sprake is van pensioenopbouw voor wezenpensioen.

Het pensioenfonds sluit ten behoeve van het kind van een deelnemer een overlijdensrisico-verzekering op rentebasis bij een herverzekeringsmaatschappij. Na het overlijden van een deelnemer wordt de contante waarde van het wezenpensioen aangewend voor een verzekering

van een direct ingaand wezenpensioen voor een kind van de deelnemer, zoals hierna omschreven, inclusief een jaarlijkse stijging van 3%, bij een verzekeringsmaatschappij

Het beoogde jaarlijkse wezenpensioen bedraagt bij ingang 10% van twaalfmaal de van toepassing zijnde pensioengrondslag, direct voorafgaand aan de datum van overlijden van de deelnemer. Eventueel elders opgebouwde aanspraken op wezenpensioenen uit een eerder dienstverband worden in mindering gebracht bij toekenning van een ingaand wezenpensioen.

De aanspraken op wezenpensioenen gelden voor een maximum van 5 kinderen van een deelnemer.

Het wezenpensioen eindigt bij het bereiken van de 18-jarige leeftijd.

Het wezenpensioen voor een kind wordt verdubbeld als ten gevolge van eenzelfde gebeurtenis beide ouders komen te overlijden.

4.5 Vermindering jaarlijkse toekomstige pensioenopbouw

Indien de vermogenspositie dit vereist en het sturingsmiddel premie geen oplossing biedt, kan het fonds overgaan tot het verminderen van de toekomstige pensioenopbouw.

Het fonds informeert de deelnemers en de werkgever schriftelijk over het besluit tot vermindering van de toekomstige pensioenopbouw. Een dergelijke vermindering kan op zijn vroegst een maand nadat de deelnemers en de werkgever geïnformeerd zijn, worden gerealiseerd.

4.6 Herverzekering

Het fonds heeft de overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's volledig herverzekerd bij ZwitserLeven. Dit is vastgelegd in een herverzekeringsovereenkomst. Met ingang van 1 januari 2017 is de herverzekering ondergebracht bij elipsLife.

HOOFDSTUK 5 HOOFDLIJNEN VAN HET INTERNE BEHEERSINGSSYSTEEM EN VAN DE OPZET VAN DE ADMINISTRATIEVE ORGANISATIE EN INTERNE CONTROLE (AO/IC)

5.1 Algemeen

Pensioenfonds HAIO heeft voor de uitvoering van zijn taken geen eigen organisatie in het leven geroepen, maar een en ander uitbesteed. De waarborgen voor een beheerste en integere bedrijfsvoering die artikel 143 van de PW met betrekking tot de inrichting van de fondsorganisatie verlangt, zijn onderwerp van overeenkomst en overleg tussen het bestuur en de uitvoeringsorganisaties.

Een beheerste en integere bedrijfsvoering heeft in ieder geval betrekking op:

- a. het beheersen van bedrijfsprocessen en bedrijfsrisico's;
- b. integriteit;
- c. de soliditeit van Pensioenfonds HAIO, waaronder wordt verstaan het beheersen van financiële en andere risico's die de soliditeit kunnen aantasten;
- d. het beheersen van de financiële positie over de lange termijn door periodiek een haalbaarheidstoets te maken.

De vorenstaande onderwerpen komen hierna aan de orde.

5.2 Beleidsuitgangspunten van de uitbesteding

Het bestuur heeft op basis van zijn verantwoordelijkheid voor het beheer van het fonds, de vereiste professionalisering en de noodzakelijke risicobeheersing, gekozen voor uitbesteding van alle werkzaamheden inzake pensioenbeheer aan externe partijen.

Voor het vermogensbeheer geldt dat voor een deel van het vermogen de werkzaamheden zijn uitbesteed aan een externe partij. Naar de overtuiging van het bestuur is uitbesteding van deze werkzaamheden effectiever en efficiënter dan deze in eigen beheer te houden. De uitbesteding voldoet aan de wettelijke voorschriften, als bedoeld in artikel 34 van de PW. Het bestuur heeft het uitbestedingsbeleid van het fonds vastgelegd in een beleidsdocument 'uitbestedingsbeleid' conform de door DNB gepubliceerde "Guidance uitbesteding door pensioenfonds".

Het bestuur is van oordeel dat de belangen van de deelnemers, slapers en de bij deze uitbesteding betrokken werkgever uiteindelijk beter zijn gediend dan bij eigen beheer.

De aan AZL uitbestede werkzaamheden zijn schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst met AZL. De aan Brand New Day uitbestede werkzaamheden zijn schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst met Brand New Day. Er wordt op toegezien dat overeenkomstig deze overeenkomsten regelmatig wordt gerapporteerd en dat periodiek een evaluatierapport in het voltallige bestuur wordt besproken.

Uitgangspunt is voorts dat het bestuur eindverantwoordelijk en aansprakelijk blijft voor alle uitbestede werkzaamheden en daarmee samenhangende handelingen. Het bestuur is in beginsel van mening dat het deze verantwoordelijkheid kan dragen door middel van

- o het rechtstreeks ter verantwoording roepen van de hiervoor genoemde partijen, en
- o de schriftelijke rapportages over de uitvoering van de uitbestede werkzaamheden, die het bestuur zo nodig ter beoordeling en controle aan een onafhankelijke, derde partij zal voorleggen.

Indien daartoe aanleiding bestaat, kan het bestuur besluiten eigen onderzoek te doen of te laten uitvoeren.

Een keer in de twee jaar evalueert het bestuur het huidige uitbestedingsbeleid waarbij dezelfde stappen worden doorlopen als bij het vaststellen van het beleid.

Niet zonder betekenis voor het waarmaken van de eigen verantwoordelijkheid acht het bestuur de waarborgen die zijn gelegen in het waarmaken door de certificerend actuaire en de accountant, van de jaarlijkse staten van het fonds zoals bedoeld in artikel 147 PW, en de meldingsplicht van deze beide externe deskundigen in dat verband, krachtens artikel 170 PW.

5.3 Analyse van de met de uitbesteding samenhangende risico's

De uitbesteding van werkzaamheden heeft tot gevolg dat het bestuur geen directe gezagsverhouding heeft met de werknemers in dienst van de uitvoeringsorganisaties, die feitelijk en dagelijks zijn belast met de uitvoering van die werkzaamheden. Het bestuur heeft voorts geen rechtstreeks zicht op en voert geen directe controle uit op administratieve processen zoals pensioenberekeningen, pensioenadministratie e.d. Daardoor ontbreekt eveneens zicht op de werkelijke uitvoeringskosten.

Het bestuur erkent voorts dat aan de uitbesteding het risico is verbonden van discontinuïteit van de dienstverlening door AZL en Brand New Day.

Tenslotte vergt het besturen op afstand grotere inspanningen met betrekking tot de wederzijdse communicatie en informatie-uitwisseling.

5.4 Uitwerking en implementatie van de beleidsuitgangspunten

Het bestuur heeft met AZL contractueel vastgelegd dat AZL de wettelijke voorschriften met betrekking tot de uitbesteding zal naleven. De beleidsuitgangspunten zijn op de hierna omschreven wijze uitgewerkt en geïmplementeerd.

5.4.1 Financiële soliditeit en continuïteit van de dienstverlening

Indien wenselijk, kan het bestuur de financiële soliditeit van AZL en Brand New Day beoordelen aan de hand van jaarcijfers en eventuele halfjaarberichten. Op grond van deze documenten kan het bestuur zich mede een oordeel vormen over de continuïteit van de dienstverlening.

5.4.2 Integriteit

Het bestuur heeft kennis genomen van de gedragscode alsmede de insiderregeling van AZL. Brand New Day staat terzake van zijn integriteit en compliance onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (hierna: AFM). De externe accountant van Pensioenfonds HAIO heeft inzage in de rapportages die risk, compliance & internal audit opstelt. Ook heeft deze accountant inzicht in de verslagen van de periodieke controles en andere toezichtactiviteiten van DNB en AFM.

Het bestuur stelt vast dat AZL als onderdeel van NN IP zodanig juridisch en bestuurlijk onafhankelijk is gepositioneerd dat dit het bestuur voldoende vertrouwen geeft dat er geen sprake is van enige belangenverstremming en -conflicten.

Het bestuur stelt tevens vast dat Brand New Day een juridisch en bestuurlijk onafhankelijke organisatie is, die het bestuur voldoende vertrouwen geeft dat er geen sprake is van enige belangenverstrengeling en -conflicten.

Indien AZL of Brand New Day een langdurig samenwerkingsverband met andere organisaties aangaan, dan wel haar werkzaamheden geheel of gedeeltelijk overdraagt, wordt het bestuur daarover geïnformeerd.

Hetzelfde geldt indien AZL besluit essentiële werkzaamheden onderwerp van onder-uitbesteding te maken.

5.4.3 Goed ondernemerschap

De organisatiestructuur van AZL is voor het bestuur beschikbaar. Het management van AZL staat onder toezicht van een Raad van Commissarissen. AZL kent een directiereglement, waarin onder meer is vastgelegd welke beslissingen ten aanzien van dochtervennootschappen vooraf dienen te worden goedgekeurd door de Raad van Commissarissen van AZL. Het gaat hierbij onder meer om het uitoefenen van stemrecht, het betreden van een nieuw werkgebied, het staken van een bestaande activiteit, fusie, strategische allianties of samenwerking e.d.

De aanbevelingen van de "Commissie Tabaksblad" en haar voorgangers op het gebied van corporate governance vormen geregeld onderwerp van overleg binnen de Raad van Commissarissen van AZL, alsmede van overleg tussen de Raad van Commissarissen en de statutaire directie van AZL.

De organisatiestructuur van Brand New Day is voor het bestuur beschikbaar. Brand New Day is in het bezit van alle van toepassing zijnde vergunningen van AFM en DNB.

5.4.4 Kwaliteit van de dienstverlening

Het bestuur beoordeelt de kwaliteit van de dienstverlening door AZL en Brand New Day continu aan de hand van de wijze waarop de organisatie haar uitvoeringscontract nakomt.

Ieder jaar evalueert het bestuur de huidige uitvoerders.

De regelmatige contacten tussen het bestuur, AZL en Brand New Day, hetzij in of buiten bestuursvergaderingen of in commissies uit het bestuur, stellen het bestuur in staat terzake een gefundeerde beoordeling te maken. Door deelname aan informatiebijeenkomsten over (aanvullende) pensioenonderwerpen, persoonlijke relaties van de bestuursleden, het leggen van contacten met andere marktpartijen op ad hoc basis, het inwinnen van referenties en het maken van vergelijkingen, vormt het bestuur zich een beeld van de reputatie van AZL en Brand New Day.

Met betrekking tot het pensioenbeheer wordt aan een klachtenregistratie aandacht besteed in het kader van periodieke ISAE 3402 type II rapportage en de ISAE 3000 rapportage.

De backoffice van AZL heeft een deelnemerscontact-registratie systeem (DCS) in ontwikkeling waarin alle contacten met deelnemers worden vastgelegd. Tevens wordt een systeem ontwikkeld voor het meten van de tevredenheid van een deelnemer na een actie van AZL. Deze meting vindt schriftelijk plaats op basis van een steekproef, die door het administratiesysteem wordt geïnitieerd. Na invoering zal AZL in de periodieke administratieve rapportage hierover het bestuur informeren.

De kwaliteit van de dienstverlening wordt onder meer vastgelegd in de Vermogensbeheerovereenkomst die het bestuur heeft afgesloten met Brand New Day.

Brand New Day houdt een centraal klachtenregister bij.

5.4.5 Geschiktheid

Het bestuur beschikt over een geschiktheidsplan, met behulp waarvan de geschiktheid van de individuele bestuurders wordt getoetst en indien nodig bevorderd.

Een meer-jaren plan van aanpak met betrekking tot de geschiktheidsbevordering zal tot een vast onderdeel van het geschiktheidsplan worden gemaakt.

Het bestuur heeft er voorts nota van genomen dat AZL over een opleidingsplan beschikt, dat zich uitstrekt over alle functietypen en –niveaus van de organisatie en deskundigheidsbevordering van het personeel van AZL als hoofddoel heeft. Het bestuur is ervan op de hoogte dat AZL een sociaal verslag opstelt, waarin hierop wordt ingegaan.

5.4.6 Communicatie en bestuursondersteuning

Ten behoeve van een goede interne communicatie en bestuursadvisering heeft AZL aan Pensioenfonds HAIO een vaste bestuursadviseur toegewezen, die tevens een coördinerende rol heeft richting de externe deskundigen. Deze bestuursadviseur is het eerste aanspreekpunt voor het bestuur. Bij deze persoon berust ook het dagelijks beheer van het fonds. De bestuursadviseur wordt in zijn taken ondersteund.

AZL voorziet in een vervanger indien de bestuursadviseur gedurende langere tijd niet in staat is zijn of haar werkzaamheden voor het pensioenfonds uit te voeren.

Voor vragen en opmerkingen op het niveau van individuele deelnemers beschikt AZL over een helpdesk. De helpdesk en bemensing daarvan zijn met het bestuur, de deelnemers en andere belanghebbenden gecommuniceerd.

Pensioenfonds HAIO beschikt over een eigen website. Deelnemers kunnen via deze website informatie raadplegen over hun pensioenaanspraken bij Pensioenfonds HAIO. Voor alle belanghebbenden is er relevante algemene informatie beschikbaar over Pensioenfonds HAIO.

5.4.7 Wettelijke en bestuursrechtelijke termijnen

Het bestuur heeft in de overeenkomst met AZL afspraken gemaakt over tijdige nakoming van wettelijke en bestuursrechtelijke verplichtingen die aan een bepaalde termijn gebonden zijn en waarvan de overschrijding tot het opleggen van een boete of last onder dwangsom door de bevoegde autoriteiten kan leiden. In het bijzonder wordt in dit verband melding gemaakt van tijdige oplevering van gegevens ten behoeve van de vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening, alsmede de kwartaal- en jaarstaten.

Het bestuur acht het lopen van risico's ter zake van de naleving van wet- en regelgeving in het algemeen overigens gering, mede omdat de externe accountant en actuaris ingevolge artikel 170 van de PW de toezichthouder DNB of AFM (hierna de toezichthouder) spontaan moeten melden indien zij kennis hebben genomen van omstandigheden die strijdig zijn met de PW, dan wel sprake is van niet-nakoming van door het pensioenfonds aangegane verplichtingen. Voorts meldt de accountant de toezichthouder indien hij geen verklaring omtrent de getrouwheid wil afgeven of voorbehouden maakt.

5.4.8 Aansprakelijkheid

Ingevolge van de overeenkomst met AZL en Brand New Day kan Pensioenfonds HAIO geleden schade op AZL of Brand New Day verhalen, indien functionarissen van AZL of Brand New Day met betrekking tot hun handelen of nalaten hiervan grove schuld of onachtzaamheid kan worden verweten.

5.4.9 Kostenbeheersing

Het bestuur voorkomt een situatie van onbeheersbare uitvoeringskosten door het vooraf door het bestuur goedkeuren van jaarlijkse begrotingen en tijdige melding van eventuele overschrijdingen hierop.

5.4.10 Interne AO/IC en beheersingsmaatregelen pensioenbeheer; ISAE rapportages

Om aan de behoefte van het bestuur aan zekerheid en daarmee aan kwaliteitsgaranties tegemoet te komen, heeft AZL ervoor gekozen om gecertificeerd te worden volgens de richtlijnen van ISAE 3402 en de ISAE 3000 rapportage .

Voor de meeste relevante processen is een beschrijving van de AO/IC opgesteld, die heeft geleid tot een beschrijving van de beheersingsmaatregelen voor de betreffende processen.

De directie van AZL heeft haar accountant opdracht gegeven de beschrijving van de beheersmaatregelen met betrekking tot de backoffice pensioenen van AZL te onderzoeken.

Dit onderzoek, dat op basis van onderlinge afspraken is uitgevoerd door de externe accountant en de risk, compliance & internal audit, omvatte werkzaamheden gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat:

- a. de genoemde beschrijving toereikend is;
- b. de interne beheersing op passende wijze is opgezet om de door de leiding geformuleerde doelstellingen te bereiken;
- c. de beheersmaatregelen zijn uitgevoerd, en
- d. de interne beheersingsmaatregelen op effectieve wijze werken.

Voornoemd onderzoek, gericht op opzet, bestaan en werking van de interne beheersingsmaatregelen, heeft ertoe geleid dat de externe accountant over 2016 een zogenaamde ISAE 3402 type II verklaring en ISAE 3000 rapportage heeft afgegeven. De rapporten die in dit kader zijn opgesteld, zijn aan het bestuur en de externe accountant van Pensioenfonds HAIO beschikbaar gesteld.

Het hiervoor bedoelde onderzoek zal elk jaar opnieuw worden uitgevoerd.

Het bestuur is bereid om van een eigen audit bij AZL af te zien, indien de benodigde informatie reeds voorhanden is.

Het bestuur heeft voorts kennis genomen van het calamiteiten- en continuïteitsplan (contingency plan) van AZL. Brandbeveiliging en een ontruimingsplan zijn onderdelen daarvan.

Voorts zijn procedures opgesteld ten aanzien van back-up en restore. Backups worden dagelijks gemaakt. Door testen van de restore procedures wordt de betrouwbaarheid van het backup- en restore proces gegarandeerd.

De risico's van benchmark en het opvolgen van het mandaat worden beperkt doordat het bestuur Brand New Day monitort aan de hand van kwartaalrapportages over de ontwikkelingen van de beleggingen. Brand New Day levert elk kwartaal eveneens een rapportage welke bestemd is voor DNB en voldoet aan de eisen van DNB

5.4.11 Wijzigingen in de uitbesteding of nieuwe uitbesteding

In de overeenkomst met AZL en Brand New Day is aangegeven dat het bestuur uit eigen beweging wordt geïnformeerd over inhoudelijke wijzigingen in de hiervoor bedoelde documenten c.q. informatie. Het bestuur beoordeelt, bij voorkeur in zijn eerstvolgende vergadering, of deze wijzigingen, gelet op de beleidsuitgangspunten en gemaakte risicoanalyse, passend zijn.

Een zelfde beoordeling vindt plaats ten aanzien van nieuw voorgenomen uitbestedingen, waarbij uiteindelijk besluitvorming eerst plaatsvindt na het doorlopen van een selectieproces.

5.5 Periodieke toetsing van de gemaakte afspraken

Het bestuur van Pensioenfonds HAIO toetst regelmatig of de wijze waarop de werkzaamheden worden verricht nog in overeenstemming is met de gemaakte afspraken. Een en ander vindt plaats op basis van periodieke rapportages door AZL. Deze rapportages bestaan uit de volgende zelfstandige onderdelen:

5.5.1 Administratieve rapportages

AZL levert het bestuur periodiek een zogenaamde administratieve rapportage, waarin relevante ontwikkelingen worden gemeld met betrekking tot de interne processen, de verwerking van gegevens, eventuele knelpunten die in de werkzaamheden zijn opgetreden, klachten van deelnemers en de genomen initiatieven terzake en alle andere aspecten waarover in de Sla's afspraken zijn gemaakt.

De administratieve rapportage stelt AZL bovendien in staat al die zaken te melden die het bestuur in staat stellen om handelend op te treden naar de werkgever en andere betrokken partijen.

5.5.2 Beleggingsrapporten en Kwartaalrapportage Beleggingen

Brand New Day levert het bestuur elk kwartaal een rapportage over de ontwikkelingen van de beleggingen. In deze rapportage doet Brand New Day schriftelijk verslag van haar beleggingsactiviteiten.

5.5.3 Notities over (wettelijke) pensioenontwikkelingen

AZL levert het bestuur periodiek een overzicht van de actuele en voor het pensioenfonds relevante pensioenontwikkelingen, genaamd 'Pensioenitems'. Uit deze overzichten moet blijken dat het pensioenfonds aan alle wet- en regelgeving c.q. bestuursrechtelijke bepalingen voldoet. Indien zulks niet of niet meer het geval is, doet AZL via de bestuursadviseur voorstellen tot noodzakelijke aanpassingen.

AZL stelt het bestuur tevens op de hoogte van ontwikkelingen via haar orgaan AZL Perspectief en de jaarlijkse Relatiedag.

5.5.4 Inschakeling van de accountant

AZL is bereid op verzoek van het bestuur haar rapportages voor te leggen aan de accountant van Pensioenfonds HAIO. AZL wordt de gelegenheid geboden om op gemaakte opmerkingen en bevindingen van de accountant van het pensioenfonds te reageren.

5.5.5 Overig

Het bestuur wordt door AZL geïnformeerd over alle correspondentie die AZL namens Pensioenfonds HAIO voert met onder meer de toezichthouders, het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Belastingdienst.

AZL stelt het bestuur van Pensioenfonds HAIO onverwijld op de hoogte van materiële problemen die zich in het kader van de uitbesteding voordoen.

5.6 Beëindiging van de uitbesteding

Pensioenfonds HAIO heeft met AZL en Brand New Day schriftelijke afspraken gemaakt over de opzegging en beëindigingsvoorwaarden.

5.7 Waarborging van gescheiden administraties en informatieverstrekking

AZL en Brand New Day houden de gegevens en bestanden van Pensioenfonds HAIO strikt gescheiden van die van hun andere opdrachtgevers. Hetzelfde geldt voor de archivering van de stukken voor de bestuursvergaderingen en beleggingsadministratie door AZL. De gescheiden informatieverstrekking naar de verschillende opdrachtgevers wordt gewaarborgd door de inrichting van de systemen, interne procedures voor AO en IC, autorisatie- en procuratieregelingen.

Door implementatieprocessen van nieuwe of gewijzigde werkzaamheden buiten de bestaande, dagelijkse werkzaamheden te plaatsen, is de voortgang van laatstbedoelde werkzaamheden bovendien gewaarborgd.

Met betrekking tot privacy zorgen AZL en Brand New Day ervoor dat de privacyaspecten van Pensioenfonds HAIO als gevolg van de uitbesteding in voldoende mate worden gewaarborgd. Deze verplichting is in de betreffende overeenkomsten vervat. In de overeenkomsten is voorts vastgelegd dat de gegevens met betrekking tot de administratie van Pensioenfonds HAIO aan het fonds toebehoren, dat het bestuur in dit verband wordt beschouwd als verantwoordelijke en AZL als bewerker in de zin van de Wet bescherming persoonsgegevens.

5.8 Inlichtingenplicht jegens toezichthouder en toegang tot boeken en bescheiden

AZL en Brand New Day staan de toezichthouder toe, in opdracht van het bestuur van Pensioenfonds HAIO, toezicht en controle uit te oefenen op hun organisatie en verschaffen de toezichthouder alle informatie die het voor een goede uitvoering van haar taken nodig heeft.

Het bestuur heeft met AZL afgesproken, dat deze de aanwijzingen van DNB en AFM die verband houden met de uitbestede activiteiten, zullen volgen.

AZL verstrekt, in opdracht van het bestuur, voorts informatie en geeft inzage in boeken en bescheiden indien de Ombudsman Pensioenen daarom verzoekt.

5.9 De overeenkomst van uitbesteding

Het bestuur heeft de uitbestede werkzaamheden schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst met AZL en Brand New Day. Deze overeenkomsten bevatten een omschrijving van de aard en omvang van de hiervoor bedoelde werkzaamheden. De overeenkomst met AZL is voorzien van prestatienormen (SLA's). AZL rapporteert het bestuur in de hiervoor bedoelde administratieve rapportage of deze normen tijdig worden nagekomen en zo nee, meldt eventueel wanneer en om welke redenen deze niet zijn of konden worden nagekomen.

In het uitvoeringscontract met AZL is het bestuur overeengekomen dat Pensioenfonds HAIO eigenaar blijft van alle gegevens, zowel in digitale vorm als dossiervorm. De automatiseringssystemen alsmede de functionele en technische beschrijvingen blijven eigendom van AZL. Eenmaal per jaar evalueert het bestuur van Pensioenfonds HAIO de samenwerking en de uitgevoerde werkzaamheden met AZL indien daaraan behoefte blijkt te bestaan.

5.10 Overige aspecten

Arbitrage c.q. conflictbeheersing maakt onderdeel uit van de overeenkomst tussen (het bestuur van) Pensioenfonds HAIO en AZL.

HOOFDSTUK 6 FINANCIEEL KADER

6.1 Inleiding

Het pensioenfonds verzekert de pensioenaanspraken die voortvloeien uit het pensioenreglement van Pensioenfonds HAIO. Het pensioensysteem betreft een “beschikbare premieregeling gericht op het opbouwen van een pensioenvermogen”. De belangrijkste kenmerken van deze beschikbare premieregeling zijn vermeld in hoofdstuk 4. Ter dekking van de opbouw van het pensioenvermogen wordt in het pensioenfonds een voorziening pensioenverplichtingen aangehouden. Het partnerpensioen, het wezenpensioen en de premieovername bij arbeidsongeschiktheid zijn herverzekerd.

6.2 Financiering

De financiering geschiedt op basis van doorsneepremies. De premies worden geacht toereikend te zijn voor de opbouw van het pensioenvermogen, de risicodekkingen en de kosten van het fonds. Jaarlijks worden de hoogtes van de premies getoetst door de adviserend actuaaris.

De maandelijkse premie bedraagt 8,5% van het maandsalaris, waarvan 6% voor rekening van de werkgever en 2,5% voor rekening van de werknemer komt.

6.3 Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gevormd door gelden, beschikbaar voor de opbouw van het pensioenvermogen. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen wordt geen rekening gehouden met sterftekans en een interestverwachting. Tijdens de duur van het deelnemerschap worden de beschikbare premies voor de opbouw van het pensioenvermogen, toegevoegd aan de voorziening pensioenverplichtingen. Ook de over deze voorziening behaalde rendementen worden aan de voorziening toegevoegd.

Bij beëindiging van het deelnemerschap wordt, uiterlijk 3 jaar nadien, de voorziening overgedragen naar een ander pensioenfonds dan wel aangewend als koopsom voor een lijfrente met pensioenclausule bij een verzekeraar.

De beleggingsrisico's die verband houden met de opbouw van het pensioenvermogen zijn voor rekening van de deelnemer.

6.4 Herverzekering

De risico's voortvloeiend uit de aangegane pensioenverplichtingen voor de nabestaanden en de premieovername bij arbeidsongeschiktheid zijn herverzekerd bij Elips.

o Partnerpensioen

De herverzekeringsdekking omvat de contante waarde van de aanspraken op een levenslang partnerpensioen. De herverzekering vindt plaats in de vorm van een risicokapitaal en is op basis van een onbepaalde partnerdekking. Voor alle deelnemers wordt een overlijdensrisicokapitaal in herverzekering gegeven en bij overlijden van de deelnemer zal dit risicokapitaal worden uitgekeerd, ongeacht het feit of de deelnemer een partner achterlaat. Indien de deelnemer geen partner achterlaat dan komt dit risicokapitaal ten gunste van het pensioenfonds.

Het uitgekeerde risicokapitaal dient aangewend te worden voor aankoop van een direct ingaande levenslange lijfrente op leven van de partner.

De grondslagen voor de berekening van het risicokapitaal bij overlijden op basis van een levenslang partnerpensioen zijn:

- Sterftetafel AG prognosetafel 2010–2016;
- Rekenrente 1%;
- Vast leeftijdsverschil tussen man en vrouw van 3 jaar, waarbij de man 3 jaar ouder is dan de vrouw;
- 1% samengesteld stijgende uitkeringen.

- **Wezenpensioen**
Het overlijdensrisico voortvloeiende uit de reglementaire aanspraken op wezenpensioen wordt op rentebasis herverzekerd. Aan de berekening van het premietarief liggen de volgende grondslagen en veronderstellingen ten grondslag:
 - Sterfte, bij het uit te keren wezenpensioen, nihil;
 - Rekenrente 1%;
 - 3% samengesteld stijgende uitkeringen.

- **Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid**
De herverzekeringsdekking omvat bij beroepsarbeidsongeschiktheid als arts langer dan 2 jaar voor een percentage boven 65% een uitkering van een jaarlijkse rente ter grootte van de staffelpremie ter waarborging van de opbouw van pensioenvermogen voor ouderdompensioen in combinatie met 70% uitgesteld partnerpensioen. De arbeidsongeschikte deelnemer blijft deelnemer in de zin van het pensioenreglement. Dit betekent mede dat de dekkingen voor de beoogde aanspraken op partner- en wezenpensioen door het fonds bij de herverzekeraar zullen worden ondergebracht. De pensioengrondslag en het bedrag van het Anw-pensioen wordt na toekenning van de premievrijstelling geïndexeerd met hetzelfde percentage als waarmee de salarissen stijgen ingevolge de collectieve arbeidsovereenkomst voor SBOH. De kosten voor de continuering van de overlijdensdekking en de kosten in verband met de verhoging van de pensioengrondslag komen ten laste van het fonds.

- **Winstdeling**
Eventuele winstdeling voortkomend uit herverzekering komt ten gunste van het pensioenfonds.

6.5 Premie

De verschuldigde premie bedraagt een percentage van het salaris. Deze premie wordt toegeedeeld aan de volgende componenten:

- Ouderdomspensioen
De premie voor de opbouw van het pensioenvermogen, bestemd voor de aankoop op de pensioendatum van ouderdomspensioen (in combinatie met 70% partnerpensioen).
- Partner- en wezenpensioen
De premie voor de herverzekering van het partnerpensioen en de premie voor de herverzekering van het wezenpensioen.
- Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid
De premie voor de overname van de premiebetaling van deelnemers die arbeidsongeschikt zijn geworden. Het arbeidsongeschiktheidsrisico is op basis van een jaarlijkse rente herverzekerd bij een verzekeringsmaatschappij.
- Kosten
De kosten die nodig zijn voor de uitvoering van de pensioenregeling conform de eisen die daaraan gesteld worden door de toezichhouders.

6.6 Kostendeekkende premie

De kostendeekkende premie is gelijk aan de in artikel 6 lid 5 bedoelde premie. Na afloop van een boekjaar blijkt of er sprake is van een overschot o tekort op de premie. Het verschil zal afhankelijk zijn van de gemiddelde leeftijd van het deelnemersbestand en het rendement op de beleggingen. Een kleine wijziging in het deelnemersbestand heeft invloed op de hoogte van het staffelpercentage in de tabel vermeld in artikel 4 lid 1 sub 2 en dus op de daarop gebaseerde premie voor de opbouw van het pensioenvermogen.

Een overschot op de kostendeekkende premie leidt tot een toevoeging aan de algemene reserve en een tekort op de kostendeekkende premie tot een onttrekking aan de algemene reserve.

6.7 Algemene reserve

Aan deze reserve wordt jaarlijks het totale resultaat toegevoegd of onttrokken. Ook de winstdeling voortkomend uit herverzekering wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Het minimaal aan te houden bedrag aan algemene reserve is 5% van de voorziening verzekeringsverplichtingen. Het gewenste normbedrag aan algemene reserve, na winstdeling aan deelnemers, bedraagt 12% van de voorziening verzekeringsverplichtingen, met een bandbreedte van 25%. Dat wil zeggen dat in het kader van het winstdelingsbeleid de ruimte bestaat tot het aanhouden van een algemene reserve tussen de 9% en 15% van de voorziening verzekeringsverplichtingen. Voor het gedeelte daarboven wordt een separate winstdelingsreserve gevormd.

Het verschil tussen het gewenste normbedrag aan algemene reserve en het minimaal aan te houden bedrag aan algemene reserve wordt aangeduid als vrije algemene reserve. Het deel van de vrije algemene reserve kan risicovol(ler) worden belegd. De belegging van de winstdelingsreserve kan een hoog risico profiel kennen.

Na afloop van een kalenderjaar zal het bestuur besluiten uit de ruimte in de algemene reserve een bedrag ter beschikking te stellen in de vorm van resultatenverdeling aan de aan het eind van het afgelopen boekjaar aanwezige deelnemers en gewezen deelnemers. De verdeling vindt plaats naar rato van de opgebouwde spaarsaldi van de (gewezen) deelnemers per 31 maart van het daaropvolgend boekjaar.

De pensioenopbouw vindt plaats aan de hand van de premiestaffel die zich richt op een opbouw van ouderdomspensioen in combinatie met 70% uitgesteld partnerpensioen. In de praktijk zal na de beëindiging van het deelnemerschap meestal waardeoverdracht plaatsvinden naar een andere pensioenuitvoerder. De pensioenuitvoerder waarnaar verreweg de meeste waardeoverdrachten plaatsvinden is Stichting Pensioenfonds Huisartsen (SPH). Bij dit fonds wordt voor de overgedragen waarde op het tijdstip van overdracht een ouderdomspensioen in combinatie met 70% direct ingaand partnerpensioen aangekocht.

Indien de middelen het toestaan verstrekt pensioenfonds HAIO resultatendeling. Deze resultatendeling moet gezien worden in het kader van het voldoen aan het ambitieniveau als genoemd in paragraaf 2.2.

6.8 Premiebeleid

De totale maandpremie bedraagt 8,5% van het maandsalaris, waarvan 6% voor rekening van de werkgever en 2,5% voor rekening van de werknemer. Het premiepercentage voor de totale premie staat in principe vast en kan in het CAO-overleg worden gewijzigd.

De verhouding tussen werkgeversdeel en werknemersdeel wordt in het CAO-overleg vastgesteld.

6.9 Beleggingsbeleid

6.9.1 Beleggingsorganisatie

Het bestuur van het pensioenfonds HAIO is verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid en de uitvoering daarvan. Het toezicht op en advies met betrekking tot het beheer van het vermogen is door het bestuur gedelegeerd aan de beleggingscommissie, een en ander met behoud van de eigen verantwoordelijkheid van het bestuur voor dit beheer.

AZL N.V. en Brand New Day zijn verantwoordelijk voor de administratie van het pensioenvermogen van het fonds, voor het deel dat aan hen is toevertrouwd. Alle medewerkers van AZL zijn onderworpen aan een Gedragscode welke is opgesteld door de Pensioenfederatie. De medewerkers van Brand New Day zijn onderworpen aan de codes die vereist worden in het kader van het toezicht door AFM en DNB.

6.9.2 Vaststellen beleggingsbeleid en risicohouding

Het beleggingsbeleid wordt gevormd binnen de kaders van het door het bestuur vastgestelde pensioenreglement. Een nadere uitwerking van het beleggingsbeleid inclusief de beleggingsuitgangspunten, de risicohouding en invulling van de beleggingen is vermeld in bijlage 1 "Verklaring inzake de beleggingsbeginselen" en bijlage 2 "Beleggingsrichtlijnen".

De beleggingsactiviteiten van pensioenfonds HAIO vinden plaats met inachtneming van de Beleggingsrichtlijnen (bijlage 2) en de Verklaring inzake beleggingsbeginselen. De verklaring is, conform artikel 145 PW, opgenomen in bijlage 1 bij de ABTN.

De hiervoor genoemde documenten bevatten in ieder geval een beschrijving van

- het strategisch beleggingsbeleid, waarin opgenomen een beschrijving van de beleggingsdoelstelling, de samenstelling van de beoogde beleggingsportefeuille, alsmede de mate waarin van de beoogde beleggingsportefeuille mag worden afgeweken;
- de opzet van de uitvoering van de betreffende vermogensbeheeractiviteiten;
- de risicohouding van pensioenfonds HAIO;
- de wijze van risicometing en –beheersing, met name van markt- en kredietrisico's, en
- de opzet van de resultaatsevaluatie met betrekking tot de hiervoor genoemde onderwerpen.

De risicohouding is de mate waarin pensioenfonds HAIO, na overleg met het verantwoordingsorgaan en CAO-partijen, bereid is beleggingsrisico's te lopen om de doelstellingen van het fonds te realiseren en de mate waarin pensioenfonds HAIO de vorenbedoelde risico's kan lopen, gegeven de kenmerken van het fonds. De risicohouding voldoet aan de prudent person regel.

6.9.3 Haalbaarheidstoets

Conform uiting van DNB zal pensioenfonds HAIO, als pensioenfonds met een zuivere premieovereenkomst en waarbij binnen het fonds geen conversie plaatsvindt naar pensioenaanspraken of pensioenrechten en er namens het fonds geen uitkeringen plaatsvinden, geen haalbaarheidstoets uit laten voeren.

6.9.4 Rapportage

Deelnemers ontvangen ieder jaar voor 1 oktober een overzicht van hun pensioenkapitaal. Op dit overzicht zijn de beginstand, de doorgestorte gelden en de waardeontwikkeling zichtbaar.

6.10 Financiële sturingsmiddelen

Binnen het kader van de financiële opzet heeft het fonds de volgende financiële sturingsmiddelen:

- a. Aanpassing van de premie;
- b. Aanpassing van het beleggingsbeleid;
- c. Aanpassing van de aanspraken.

Ad a. Aanpassen van de premie

De financiële positie van het fonds zou op enig moment aanleiding kunnen zijn om de premie aan te passen. Door CAO-partijen is de huidige premie bepaald. Het bestuur van Pensioenfonds HAIO is verantwoordelijk voor de uitvoering van het premiebeleid. Indien het bestuur op enig moment tot de conclusie komt dat de huidige premie voor de uitvoering van de huidige pensioenregeling te laag is in relatie tot de wettelijke eisen die gesteld worden aan de vaststelling van de premie, zal het bestuur hierover in overleg treden met CAO-partijen. Tijdens dit overleg zal gekeken worden naar een oplossing waarbij wel aan de wettelijke eisen voor vaststelling van de premie voldaan moeten worden.

Ad b. Aanpassen van het beleggingsbeleid

De risicometing en resultaatsevaluatie door het pensioenfonds en de situatie op de financiële markten zouden aanleiding kunnen geven om het beleggingsbeleid aan te passen.

Ad c. Aanpassen van de aanspraken

Indien de hiervoor genoemde sturingsmiddelen niet het gewenste effect hebben, kan worden besloten om de toekomstige jaarlijkse pensioenopbouw te verminderen.

De voorliggende actuariële en bedrijfstechnische nota van het fonds is vastgesteld door het bestuur op 29 november 2016.

Namens Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding

De heer drs. M.J.A. de Wit

Voorzitter

De heer M. van Rumpt

Bestuurslid

BIJLAGE 1 **VERKLARING INZAKE DE BELEGGINGSBEGINSELEN**

1. Inleiding

Dit document (“de Verklaring”) heeft tot doel de uitgangspunten van het beleggingsbeleid van Pensioenfonds HAIO te beschrijven. De basis voor dit document is de Pensioenwet (PW). In artikel 145 van deze wet is vastgelegd dat een pensioenfonds een actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) vaststelt en dat deze ABTN in de bijlage onder meer een verklaring inzake beleggingsbeginselen bevat. Deze Verklaring omvat ten minste een drietal onderwerpen, te weten de toegepaste wegingsmethoden voor beleggingsrisico’s, de risicobeheer procedures en de strategische allocatie van activa en passiva in het licht van de aard en looptijd van de pensioenverplichtingen.

Het bestuur van Pensioenfonds HAIO draagt de verantwoordelijkheid voor de inhoud van de Verklaring. Het bestuur van Pensioenfonds HAIO laat zich bij de totstandkoming van deze Verklaring indien nodig adviseren.

Deze versie van de Verklaring is door het bestuur van Pensioenfonds HAIO vastgesteld op 25 november 2014. De Verklaring zal om de drie jaar worden herzien. Daarnaast zal het document worden herzien als er tussentijds belangrijke wijzigingen in het beleggingsbeleid worden doorgevoerd.

Pensioenfonds HAIO zal een afschrift van deze Verklaring op een daartoe ontvangen verzoek aan een deelnemer, gewezen deelnemer of andere belanghebbende ter beschikking stellen.

2. Organisatie

2.1 Het pensioenfonds

In de statuten van Pensioenfonds HAIO is de doelstelling van het pensioenfonds samengevat. Het fonds heeft ten doel het voorzien in pensioen voor huisartsen in opleiding en hun nabestaanden in de gevallen en onder de voorwaarden als zijn en zullen worden geregeld in het pensioenreglement en de uitvoeringsovereenkomst van het pensioenfonds. Gedurende de periode, dat de opgebouwde rechten van de gewezen deelnemers niet zijn overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder, blijft het pensioenfonds verantwoordelijk voor de belegging van deze opgebouwde rechten.

Concreet betekent dit dat:

- De opbouw van de pensioenaanspraken overeenkomstig de in het pensioenreglement vastgelegde bepalingen gewaarborgd is;
- Het pensioenfonds ook op de lange termijn aan zijn verplichtingen kan blijven voldoen;
- Het beleggingsrendement geoptimaliseerd wordt om de na te streven toeslagen te realiseren.

2.2 Het bestuur

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de door CAO-partijen overeengekomen pensioenregeling, inclusief het beleggingsproces.

2.3 Deskundigheid

Pensioenfonds HAIO zorgt dat zij in alle fasen van het beleggingsproces beschikt over de professionele deskundige ondersteuning die vereist is voor:

- o een optimaal beleggingsresultaat,
- o een juist beheer van de beleggingen, en
- o de beheersing van de aan de beleggingen verbonden risico's.

2.4 Scheiding van belangen

Pensioenfonds HAIO zorgt ervoor dat binnen het bestuur geen sprake is van belangenverstremgeling of tegenstrijdige belangen. De bestuursleden zijn gebonden aan de door het pensioenfonds opgestelde gedragscode. Deze gedragscode is (ten minste) gelijk aan de door de Pensioenkepels (Vereniging voor Bedrijfstakpensioenfonds en de Stichting voor Ondernemingspensioenfonds) vastgestelde Modelgedragscode.

3. Uitvoering

3.1 Algemene uitgangspunten beleggingsbeginselen

Een pensioenfonds belegt de ontvangen pensioenpremies om daarmee een kapitaal te kunnen opbouwen dat voldoende is om de toekomstige pensioentoezeggingen te kunnen uitkeren.

Door afgewogen risico's met betrekking tot deze beleggingen te nemen, proberen pensioenfonds over het algemeen vaak ook nog een zodanig extra rendement te realiseren dat die toekomstige pensioentoezeggingen zo veel mogelijk tegen (loon)inflatie kunnen worden beschermd.

De doelstelling van het beleggingsbeleid van Pensioenfonds HAIO is het behalen van een optimaal rendement ten behoeve van de deelnemers in het pensioenfonds, in relatie tot de duur van de deelname. Het bestuur bepaalt welke risico's Pensioenfonds HAIO bereid is daarbij te aanvaarden en houdt hierbij rekening met de opbouw van het deelnemersbestand, de solvabiliteit, en de wenselijkheid van stabiele premies.

Pensioenfonds HAIO vraagt aan alle betrokkenen bij haar beleggingsproces een onverdeelde toewijding aan die beleggingsdoelstelling.

3.2 Toegepaste wegingsmethoden voor beleggingsrisico's

Beleggingsrisico's zijn er in verschillende vormen. Hieronder geven wij een opsomming van de belangrijkste risico's:

- o Renterisico
Dit is het risico op beleggingen waarvan de waarde gevoelig is voor de rentestand, welke normaliter worden aangeduid als vastrentende waarden.
- o Marktrisico
Dit is het risico dat samenhangt met het beleggen in zakelijke waarden, zoals aandelen en onroerend goed.

- **Kredietrisico**
Hieronder wordt het risico verstaan dat een tegenpartij (die in de meest brede zin een schuld aan het pensioenfonds heeft) niet in staat is om aan de betalingsverplichting te voldoen. Het belangrijkste deel van dit risico ligt bij de vastrentende beleggingen van het pensioenfonds. Pensioenfonds HAIO belegt via beleggingsfondsen in obligaties van verschillende partijen. Dat zijn onder meer staatsobligaties maar ook obligaties van ondernemingen. Hoe groter het risico dat een tegenpartij niet aan zijn betalingsverplichting kan voldoen, hoe hoger de rentevergoeding is die zo'n partij zal moeten betalen.
- **Valutarisico**
Pensioenfondsen beperken zich in hun zoektocht naar een aantrekkelijk rendement niet meer tot beleggingen in Nederland of het Eurogebied. Consequentie hiervan is dat de ontwikkeling van wisselkoersen een rol gaat spelen bij het behaalde beleggingsrendement. De valutarisico's zijn, indien aanwezig, afgedekt naar de euro.
- **Liquiditeitsrisico**
Het risico dat een belegging niet tijdig tegen een redelijke en marktconforme prijs kan worden geliquideerd. Ook dit risico wordt beheerst doordat de beleggingsportefeuille zodanig wordt ingevuld dat deze naar verwachting aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Dat gebeurt op de eerste plaats door vooral te beleggen in effecten die een beursnotering hebben en dus niet op een onderhandse markt verhandeld hoeven te worden.

3.3 Grenzen aan beleggingsbeslissingen

Voor de door Pensioenfonds HAIO gecontracteerde derden geldt een verbod op beleggingstransacties welke op grond van het internationale recht verboden zijn.

4. Aanvullende bepalingen

4.1 Pensionfund Governance

Pensionfund Governance gaat over zorgvuldig bestuur, intern toezicht, verantwoording, deskundigheid, openheid, medezeggenschap en communicatie. Het bestuur van Pensioenfonds HAIO besteedt hier uitgebreid aandacht aan vanwege het besef dat de samenleving en met name de deelnemers recht hebben op een goed beheer van de aan hen toevertrouwde gelden en de daaraan te ontlenen aanspraken. Het bestuur evalueert periodiek zijn eigen functioneren zowel van het bestuur als geheel als van de individuele bestuursleden. In het deskundigheidsplan van het fonds is een evaluatieprocedure opgenomen.

BIJLAGE 2 **BELEGGINGSRICHTLIJNEN**

1. Beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid geeft de grenzen aan die het bestuur de komende jaren wil hanteren bij het beleggen van het vermogen dat het Pensioenfonds HAIO onder beheer heeft. Het beleggingsbeleid is de concretisering van de mate waarin het pensioenfonds risico kan en wil nemen. De basis is het gewenste risicoprofiel.

2. Risicoprofiel

Pensioenfonds HAIO is in feite een spaarfonds van pensioenpremies van de aios's gedurende 2 á 4 jaar in de wetenschap dat de aios's, na registratie als huisarts, de gespaarde premie gaat gebruiken voor de inkoop van een pensioen over 30 á 40 jaar. Het is wenselijk dat de resultante van het premiesparen na afloop van deelname bij Pensioenfonds HAIO de ingelegde premie bedraagt met een aangroei van "tenminste" de som van de in de spaarpremie ingebouwde tariefrente en inflatie gedurende de deelname.

De huidige staffelpremie, die als spaarpremie fungeert, ligt op een niveau van 94,35% van de maximale fiscale staffel die door de overheid (Belastingdienst) als passend wordt gezien bij een jaarlijkse pensioeninkoop van 1,875% van de pensioengrondslag. Dit betekent dat het begrip 'tenminste' in de vorige alinea binnen het kader van het risicoprofiel invulling kan worden gegeven door het gewenste niveau van aangroei van de spaarpremie te definiëren als de som van i, ii en iii, waarbij:

- i. gelijk is aan de in de spaarpremie ingebouwde tariefrente;
- ii. gelijk is aan de inflatiecorrectie;
- iii. gelijk is aan de ophoging van het pensioenkapitaal tot de maximale fiscale staffel bij de jaarlijkse pensioenopbouw van 1,875% per jaar.

De hiervoor genoemde-trapsgewijze-aangroei wordt door het bestuur gerealiseerd met:

- a. het bedrag dat overblijft als van de totale premiebetaling (door SBOH namens de werkgever en werknemers) de spaarpremie en de kosten van het fonds zijn betaald;
- b. een eventuele winstuitkering van de herverzekeraar;
- c. het rendement op het (belegde) vermogen en
- d. sterftewinst of -verlies.

Er wordt naar gestreefd dat de afgestudeerde huisarts met de overdrachtswaarde van het gespaarde pensioenkapitaal de inkoop van een acceptabel pensioen kan realiseren.

3. Risicohouding en risicobereidheid

3.1. Risicohouding

De risicohouding moet door het bestuur worden vastgesteld alvorens tot de invulling van het beleggingsbeleid te komen. Hierbij dient in aanmerking te worden genomen dat de deelnemers jaarlijks een UPO ontvangen waarin, naar de stand ultimo van het voorafgaande jaar, het opgebouwde pensioenkapitaal wordt opgegeven.

Gezien de korte (toekomstige) spaarduur zal het aantasten van het opgebouwde pensioenkapitaal niet gewenst zijn. Dit betekent dat bij de invulling van een risicovoller beleggingsbeleid voortdurend gekeken moet worden naar de grens van de risicobereidheid, met in het achterhoofd het bieden van

optimale zekerheid voor het aan het begin van enig jaar opgebouwde pensioenkapitaal verhoogd met de nominale spaarpremie in dat jaar.

Alsdan zal steeds sprake zijn van een minstens nominaal opgebouwd pensioenkapitaal, omdat dit minimaal gelijk is van de som van de nominale spaarpremies.

De gewenste aangroei op het hiervoor omschreven minimaal opgebouwde pensioenkapitaal geeft aan een streven dat opvolgend de aangroei uit tariefrente (i), uit de inflatie (ii) en uit de aanvulling tot een spaarniveau van 100% (iii) worden gerealiseerd.

3.2. Risicobereidheid

Bij het vaststellen van de risicobereidheid heeft het bestuur de afgelopen jaren een aantal uitgangspunten vastgelegd, te weten:

- a. De Voorziening Pensioen Verplichtingen (VPV), het totaal van de (periodieke) spaarpremie van de deelnemers moet nominaal intact blijven;
- b. Het minimaal vereist eigen vermogen is 5% van de VPV;
- c. Het gewenst eigen vermogen is 12% van de VPV met een marge van plus of min $\frac{1}{4}$, dus minimaal 9% en maximaal 15% van de VPV.

Pensioenfonds HAIO loopt zelf als fonds geen risico, omdat alle risico's bij de deelnemers liggen. Derhalve streeft het bestuur er naar positieve resultaten van het fonds gelijkmatig als winstuitkering toe te delen aan de deelnemers over een periode van 3 jaar. Bijvoorbeeld winst op herverzekering en/of sterftewinst wordt niet in het boekjaar van ontvangst uitgedeeld, maar zal verdeeld worden over maximaal 3 jaar. Vandaar de variatiemogelijkheid van het gewenst eigen vermogen tussen 9% en 15% van de VPV. Dit zijn geen harde grenzen, omdat bij winstuitkering continuïteit, maatschappelijk gewenste en acceptabele normen ook een rol spelen.

3.3. Risicobereidheid in cijfers

Kijkend naar de grote crises van de beurzen in de afgelopen eeuw dan stellen wij dat:

- Een daling van 40% van de aandelenwaarden in enig jaar is niet onmogelijk;
- Een daling van overheidsobligaties (met korte duration) van 5% in enig jaar is niet onmogelijk;
- Een daling van bedrijfsobligatie fondsen van 15% is niet onmogelijk;
- Deposito's en spaarrekeningen bij robuuste systeembanken houden hun nominale waarden.

Het beleggingsbeleid resulteert in het instandhouden van de VPV plus 5% minimaal vereist eigen vermogen. Een zo mogelijk in een waardestijging van het vermogen waarmee de eerdergenoemde 3 doelen (uitgangspunten) verwezenlijkt kunnen worden.

Voorziening Pensioenverplichtingen (VPV) = 100%

Minimaal vereist eigen vermogen = 5%

Gewenst eigen vermogen = 12% (met een bandbreedte van + - of -25%)

Voorbeeld:

Bij een totaal vermogen van 115% van de VPV is het maximale vermogensverlies dat in enig jaar geleden mag worden: 115% minus 105% = 10% van de VPV.

Indien bij een belegging in aandelen van 20% van de VPV de beurs daalt met 40%, dan resteert 12% van de VPV in aandelen. Indien de resterende 95% (115% - 20%) nominaal stabiel is belegd, dan resteert 107% van de VPV waarmee dan voldaan wordt aan het minimaal vereist eigen vermogen.

Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding

Bij een totaal vermogen van 109% van de VPV is op basis van dezelfde uitgangspunten een belegging van 10% van de VPV in aandelenfondsen nog een verantwoorde belegging.

Obligatiefondsen zijn ook niet nominaal stabiel, maar bij pensioenfondsen wordt over het algemeen een stijging van de rente met als gevolg een daling van de obligatiekoers niet als negatief gezien, omdat de hogere rente een positief effect zal hebben op de balans (dekkingsgraad) of bij een DC-regeling een hogere pensioeninkoop te realiseren zal zijn.

4. Beleggingsbeleid

4.1 Uitgangspunten

- A. Pensioenfonds HAIO is te klein en heeft onvoldoende kennis en slagvaardigheid om:
 - o In individuele aandelen te beleggen;
 - o Om in derivaten te handelen;
 - o Om in commodity's te beleggen.
- B. Pensioenfonds HAIO let scherp op de kosten van beleggingen en beleggingsproducten.
- C. Het pensioenfonds belegt in indexvolgende fondsen.
- D. Het pensioenfonds heeft verplichtingen in euro's en beperkt beleggingen in andere valuta tot maximaal 20% van het totale vermogen.
- E. Onder nominaal kapitaal verstaan wij spaartegoeden en deposito's bij Nederlandse systeembanken.
- F. Om risico's te spreiden worden spaargelden verdeeld over meerdere gelijkwaardige systeembanken met een minimale rating bij "Standard & Poor", "Moody's" of "Fitch van: BBB.

4.2 Beleggingsmix

Gegeven de financiële ruimte als basis voor de risicobereidheid van het totaal vermogen minus 105% van de VPV plus de te verwachten renteopbrengst van deposito's en bankrekeningen kan een volgende mogelijke opstelling van een tactische beleggingsmix – uitgedrukt in percentages van het vermogen worden opgesteld. De feitelijke verdeling vindt aan het begin van het jaar plaats zodra het totale vermogen aan het eind van het voorafgaande jaar bekend is.

Categorie	Beleggingen	Bandbreedte	
		Van	Tot
I	Aandelenfondsen	10%	40%
II	Staatsobligatiefondsen	15%	30%
III	Bedrijfsobligatiefondsen	0%	15%
IV	Liquiditeiten	40%	75%

Zoals reeds vermeld zal een actief beleggingsbeleid nodig zijn waarbij een tijdige afbouw van aandelen en obligaties nodig kan zijn ten faveure van spaarrekening/deposito's.

5. Inwerkingtreding

Deze regeling is vastgesteld in de bestuursvergadering van 28 maart 2017 en treedt op dezelfde datum in werking.

1. Inleiding

Pensioenfonds dienen een crisisplan op te stellen zodat in een zo vroeg mogelijk stadium ontwikkelingen die van invloed zijn dan wel kunnen zijn worden gevolgd en waar indien nodig maatregelen worden genomen dan wel worden voorbereid. Bij pensioenfonds zijn veranderingen in de vorm van een afnemende dekkingsgraad aanleiding tot het nemen dan wel voorbereiden van maatregelen. Voorbereiding dan wel het nemen van maatregelen wordt bepaald door het overschrijden van vastgelegde meetpunten in de hoogte van de dekkingsgraad.

2. Stand van zaken bij pensioenfonds HAIO

Een gewezen deelnemer heeft binnen twee jaar na beëindiging van het deelnemerschap het recht om waardeoverdracht te vragen. Wordt van dit recht gebruik gemaakt dan dient het pensioenfonds uiterlijk 3 jaar na uitdiensttreding de waarde over te dragen naar het pensioenfonds waar de gewezen deelnemer is aangesloten. Mocht de gewezen deelnemer geen gebruik maken van het recht tot waardeoverdracht dan zal het pensioenfonds het opgebouwde pensioenkapitaal overdragen naar een verzekeraar.

Het pensioenfonds HAIO kent in de uitvoering van haar regeling het begrip dekkingsgraad niet. De risico's op het gebied van arbeidsongeschiktheid en overlijden zijn volledig herverzekerd. Het opgebouwde pensioenkapitaal, aangeduid met voorziening voor pensioenverplichtingen (VPV) is volledig voor risico van de deelnemers. Daarnaast kent het pensioenfonds een algemene reserve. De minimale algemene reserve bedraagt 5% van de VPV. Verder geldt formeel een minimum vereist vermogen van 1% van de VPV.

De gewenste algemene reserve bedraagt 12% van de VPV, met een bandbreedte van 25%. Dit houdt in dat de gewenste algemene reserve zich beweegt tussen 9 en 15% van de VPV. Het deel van de algemene reserve boven de minimale algemene reserve wordt aangeduid met vrije algemene reserve. De vrije algemene reserve kent aldus een maximum van 10% (15%-5%) van de VPV. Het deel van de algemene reserve boven 15% van de VPV (dus het deel van de vrije algemene reserve boven 10% van de VPV) wordt aangegeven met winstdelingsreserve.

Aan de winstdelingsreserve wordt in ieder geval het resultaat toegevoegd uit hoofde van het herverzekeringscontract dat eenmaal in de drie jaar wordt uitgekeerd. Na afloop van een boekjaar zal het bestuur na overleg met de actuaris besluiten om de deelnemers en gewezen deelnemers die deel uitmaken van het bestand per 31 december van bedoeld afgelopen boekjaar in aanmerking te laten komen voor resultatendeling. Deze resultatendeling vloeit voort uit het ambitieniveau van het fonds, hetgeen inhoudt dat het fonds ernaar streeft om de opgebouwde pensioenkapitalen jaarlijks minimaal aan te passen aan de inflatie. De verdeling vindt plaats door het toekennen van een aantal extra participaties per deelnemer en gewezen deelnemer. Het aantal participaties wordt vastgesteld als percentage van het aantal geregistreerde participaties van de deelnemer en gewezen deelnemer per 31 maart van het daaropvolgende boekjaar. Dit percentage is gelijk aan de verhouding tussen het aantal participaties dat kan worden aangekocht voor het beschikbaar gestelde bedrag aan resultaat en het totaal aantal geregistreerde participaties van deelnemers en gewezen deelnemers per 31 maart van het daaropvolgend boekjaar, vermenigvuldigd met 100.

Vorbereiding dan wel het nemen van maatregelen wordt bij het pensioenfonds HAIO bepaald door het overschrijden van vastgelegde meetpunten in de hoogte van de vrije algemene reserve.

3. Stappenplan

De volgende stappen worden in dit crisisplan gevolgd:

- A. Inventarisatie van de risico's die een rol spelen
- B. Analyse van deze risico's en inschatting van de kans dat deze zich kunnen voordoen en van de impact die zij hebben op de financiële situatie van het fonds.
- C. Het aangeven van momenten waarop een (eerste) ingreep nodig is
- D. Het omschrijven van de sturingsmiddelen die voorhanden zijn en hoe deze kunnen worden ingezet.

Ad. A. Inventarisatie van de risico's die een rol spelen

De risico's waarmee het pensioenfonds te maken heeft liggen op de gebieden van:

Beleggingen

Premie

Herverzekering

Leeftijdsopbouw deelnemersbestand

Uitbesteding

Liquiditeit

Ad. B. Analyse van deze risico's en inschatting van de kans dat deze zich kunnen voordoen en van de impact die zij hebben op de financiële situatie van het fonds

Door de specifieke kenmerken van het fonds (premiebetalende actieve deelnemers in de leeftijdscategorie 25–35, geen inactieven, veel uitgaande waarde overdrachten, relatief kort deelnemerschap (3–5 jaar) is de verhouding premie/belegd vermogen veel hoger dan bij de meeste andere pensioenfonds. Het is daardoor veel gemakkelijker om tegenvallers in de beleggingen op te vangen met premiemaatregelen. Het omgekeerde geldt helaas ook: het is niet goed mogelijk om tegenvallende premie opbrengsten te compenseren met beleggingsopbrengsten.

Beleggingen

Op het gebied van Beleggingen spelen de volgende risico's een rol voor het fonds.

▪ Renterisico

Voor het fonds betreft dit het risico dat de opbrengsten van de beleggingen in vastrentende waarden door rentebewegingen onder druk komen te staan. In geval van belegging in obligatiefonds doet zich dit voor bij een stijging van de rente; in geval van belegging in spaarrekeningen en deposito's bij een daling van de rente.

Een actief beleggingsbeleid kan ervoor zorgen dat wordt geanticipeerd op rentebewegingen, waarmee de druk op de beleggingsopbrengsten zo laag mogelijk worden gehouden.

De kans op tegenvallende opbrengsten is groot ((4 op een schaal van 5).

De impact van het risico op het fonds is klein en wordt ingeschat op 2 tot 3 op een schaal van 5. Dit heeft te maken met de ruimte in de premie, die beschikbaar is om negatieve schokken in overige risico's op te vangen.

▪ Marktrisico

Voor het fonds betreft dit het risico van veranderingen in de waarde van de in portefeuille aan te houden zakelijke waarden.

Op een schaal van 5 kan de kans hoger tot hoog (4 tot 5) worden ingeschat naarmate de beurskoersen hoger zijn (niveau AEX index vanaf 300) en lager tot laag (3 tot 1) naarmate de beurskoersen lager zijn (niveau AEX beneden 300).

Het bestuur beperkt dit risico door een maximum aan het aandeel zakelijke waarden in de totale beleggingen te hanteren van 30%.

Ook hier geldt dat ruimte in de premie gebruikt kan worden om tegenvallende beleggingsopbrengsten op te vangen.

▪ Kredietrisico

Voor het fonds gaat het om het risico dat een wederpartij niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Dit risico is laag door de keuze van fondsen bij instellingen die hoog in aanzien staan.

Op een schaal van 5 wordt dit risico ingeschat op 1.

Ook hier geldt dat ruimte in de premie gebruikt kan worden om tegenvallende beleggingsopbrengsten op te vangen..

▪ Liquiditeitsrisico

Voor het fonds gaat het om het risico dat een belegging niet tijdig tegen redelijke en marktconforme prijs kan worden geliquideerd. Door de wijze waarop de liquiditeitsbegroting wordt opgesteld en bewaakt is de kans zeer klein; inschatting 1 op een schaal van 5.

Ook hier geldt dat ruimte in de premie gebruikt kan worden om tegenvallende beleggingsopbrengsten op te vangen.

Premie

De premie en de verdeling hiervan over werkgever (6%) en werknemers (2,5%) is vastgelegd in de CAO. Het risico dat het fonds loopt is dat CAO partijen in een volgende CAO niet tot een continuatie van de huidige premiehoogte komen, maar deze naar beneden wordt bijgesteld. Gezien het betrekkelijk lage niveau van de pensioenpremie als onderdeel van de totale last van het pakket arbeidsvoorwaarden wordt de kans zeer klein ingeschat: 1 op een schaal van 5. De impact van het risico wordt geraamd op een 4 op de schaal van 5, gegeven ook dat de ruimte in de premie als compensatie kan dienen voor de impact van risico als aangegeven onder *Beleggingen*. Ook de invloed op het hierna te behandelen risico met betrekking tot de *Leeftijdsopbouw bestand* kan een rol spelen op de ruimte die in de premie die ter compensatie voor andere risico's resteert.

Herverzekering

De risico's met betrekking tot overlijden en arbeidsongeschiktheid zijn volledig herverzekerd bij ZwitserLeven. Sprake is van een driejarig contract met winstdeling na afloop van de driejarige periode. De winstdeling wordt geboekt in de winstdelingsreserve en in drie jaarperioden beschikbaar gesteld aan de deelnemers in de vorm van een bijschrijving op het opgebouwde pensioenkapitaal. Afgezien van het risico dat er geen winstdeling kan worden toegekend, zullen de risico's op het gebied van herverzekering betreffen het kredietrisico en het risico dat na afloop van het contract de herverzekeringspremie naar boven wordt bijgesteld.

Het kredietrisico wordt in verband met de keuze van een top herverzekeringsmaatschappij zeer gering geacht, een kans van 1 op de schaal van 5. De impact zal wel groot zijn, een 4 op de schaal van 5.

Het risico van een opwaartse premiedruk in een (nieuwe) contractperiode wordt hoog ingeschat, omdat de premie voor het contract 2014–2016 aanzienlijk lager is dan de premie in de periode 2011–2013. Een kans van 4 op de schaal van 5. De impact van het risico van een opwaartse premiedruk zal voor het fonds matig zijn, 3 op de schaal van 5.

Leeftijdsopbouw deelnemersbestand

Er heeft door de jaren heen weinig verschuiving plaats gehad in de leeftijdsopbouw van het deelnemersbestand. Bij een daling van het aantal nieuwe toetredende deelnemers zou een kleine verhoging van de gemiddelde leeftijd kunnen plaatsvinden met gevolg een hogere staffelpremie en minder of geen premieruimte voor de risico's als hiervoor genoemd.

De verwachting is dat het aantal artsen in opleiding de komende jaren zeker niet dalend zal zijn. De kans op een verhoging van de gemiddelde leeftijd van het bestand wordt aldus gering geacht, 1 op de schaal van 5. De impact van het risico is matig, 2 tot 3 op de schaal van 5.

Uitbesteding

Voor de uitbesteding van de administratie wordt gekozen voor een vooraanstaande administrateur op het gebied van pensioenverzekeringen.

De invulling hiervan wordt reeds vele jaren uitgevoerd door AZL. Het risico dat het fonds loopt op een deconfiture van de uitvoeringsorganisatie wordt als zeer gering ingeschat, 1 op de schaal van 5. De impact indien het wel gebeurt wordt voor kortere tijd matig tot hoog ingeschat, 3 tot 4 op de schaal van 5.

Liquiditeit

De liquiditeitspositie wordt aan de hand van een liquiditeitsbegroting maandelijks bijgehouden. Met hetgeen gezegd is bij het liquiditeitsrisico onder *Beleggingen* wordt dit risico als zeer gering beschouwd, 1 op de schaal van 5. De impact van het risico van het fonds als het zich voordoet wordt als groot gekwalificeerd, 4 op de schaal van 5.

Er zal uitstel van overdrachtswaarde plaatsvinden, dan wel er moet overbruggingskrediet worden aangetrokken, hetgeen rente kost.

4. Wanneer is sprake van een crisissituatie

Indien het bedrag van de algemene reserve daalt beneden de 9% van de VVP zal het bestuur in beraad gaan of er sprake is van een kortstondige neerwaartse beweging dan wel van een meer structurele neerwaartse beweging. Om dit te kunnen doen zal er na afloop van elk kwartaal, of zoveel eerder indien er signalen waarneembaar zijn, die tot direct handelen aanleiding geven, de stand worden opgemaakt of er sprake is van een neerwaartse beweging van het bedrag van de vrije algemene reserve. De Beleggingscommissie in samenwerking met de actuariële adviseur toetsen of er sprake is van een situatie dat er sprake is van een structureel neerwaartse beweging en rapporteren hierover aan het bestuur.

Indien sprake is van een meer structurele neerwaartse beweging zullen er maatregelen getroffen worden om het bedrag van de aan te houden minimale algemene reserve van 5% van de VPV niet te overschrijden.

5. Het omschrijven van de sturingsmiddelen die voorhanden zijn en hoe deze kunnen worden ingezet.

De volgende sturingsmiddelen zijn voorhanden:

- 1) Beleggingsbeleid (art. 6.10 uitvoeringsovereenkomst)
- 2) Premie (art.13.1 pensioenreglement; art. 6.2 en 6.11 uitvoeringsovereenkomst)
- 3) Opbouw pensioenkapitaal (art. 4 pensioenreglement; art.4.1.2 en 4.2 uitvoeringsovereenkomst)
- 4) Dekkingen bij overlijden en arbeidsongeschiktheid (art. 5, 6 en 7 pensioenreglement; art. 4.1.3 uitvoeringsovereenkomst)

Ad. 1) Beleggingsbeleid

Zoals hiervoor aangegeven kent het beleggingsbeleid als sturingsmiddel sterke beperkingen. De Beleggingscommissie ziet regelmatig toe op de ontwikkelingen van de beleggingen. Zij zal sturend optreden met name inzake de deelportefeuille aandelen. Indien nodig zal dit belang snel worden afgebouwd. Het overige deel van de portefeuille is belegd in West Europese staatsleningen van landen met de triple A status.

Ad 2) Premie

De premie is in beginsel een sturingsmiddel. Echter aan de 'CAO tafel' zal worden bepaald of, indien nodig, tot een verhoging van de premie kan worden gekomen ter financiering van risico's die zich in negatieve zin voordoen. Men zal naar verwachting eerder verwijzen naar de pensioenregeling, naar de elementen opbouw pensioenkapitaal en dekkingen bij overlijden en arbeidsongeschiktheid

Ad 3) Opbouw pensioenkapitaal

De opbouw van het pensioenkapitaal vindt maandelijks plaats door het storten van een spaarpremie op basis van de in het pensioenreglement vastgelegde premiestaffel, die per leeftijdsklasse aangeeft het te hanteren percentage van de pensioengrondslag. De storten spaarpremies worden uitgedrukt in participaties, waarbij een vaste koersontwikkeling geldt van op jaarbasis 3%. Als sturingsmiddelen kunnen dienen een verlaging van de koersontwikkeling van de participaties en / of de hoogte van de staffelpercentages.

Ad 4) Dekkingen bij overlijden en arbeidsongeschiktheid

Deze dekkingen kunnen naar beneden worden bijgesteld. In eerste instantie kan gekeken worden naar de gegarandeerde toeslagpercentages (1%) die op ingegane nabestaandenpensioenen van toepassing zijn. Daarna kan gekeken worden naar de hoogte van de nominale dekkingen die spelen bij overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Welke sturingsmiddelen in bepaalde situaties worden gehanteerd zal door het bestuur besloten worden na overleg met haar actuariael adviseur.

5. Aan welke maatregelen geeft het fonds prioriteit

Op zich zal het van de omstandigheden op het moment dat ingrijpen nodig is afhangen welke maatregelen prioriteit hebben. Getracht zal worden de inhoud van de in het pensioenreglement vastgelegde pensioenregeling te ontzien.

Dat wijst op een poging tot een premie-aanpassing te komen die in voldoende mate een terugval in de solvabiliteitspositie tot een niveau van beneden de minimale algemene reserve van 5% van de VPV tegengaat. Een premieverhoging van 0,5% van de salarissom betekent een bedrag van ca. €300.000,-. Dit komt grosso modo overeen met 2,5% van de VPV.

Indien een premie-aanpassing niet of slechts gedeeltelijk haalbaar is, zal daarna gekeken worden naar die elementen in de regeling die ruimte laten tot aanpassing. Daarbij komt men terecht bij de vaste indexatie van 1% per jaar op ingegane partner –en 3% wezenpensioenen. Het volledig laten vallen van deze indexatie betekent een ruimte van ca. € 240.000,- ofwel ca. 2% van de VPV.

Wordt er voor een gedeeltelijke aanpassing van de indexatie gekozen, dan zal voor het overige de staffelpremie naar beneden kunnen worden bijgesteld. Een verlaging van de staffelpercentages met 10% levert een verbetering van de algemene reserve op van ca. 3% van de VPV.

Afgezien van een premie-aanpassing, waarvoor overeenstemming moet worden bereikt tussen CAO partners, kunnen de genoemde maatregelen door het bestuur worden besloten.

De uiteindelijke keuze die wordt gedaan zal gebaseerd zijn op een evenwichtige belangenafweging. Gezien de structuur van het fonds wordt dit realiseerbaar geacht.

6. Besluitvormingsproces en communicatie

De communicatie over het crisisplan zal binnen 2 weken na definitieve vaststelling van het plan worden uitgevoerd richting de doelgroep. De doelgroep bestaat uit de belanghebbenden: actieve deelnemers, de gewezen deelnemers, sociale partners en de toezichthouders. Als communicatie kanaal kiezen wij voor de website

De te communiceren boodschap houdt in een omschrijving in hoofdlijnen van:

- Bestaan en doel van het crisisplan
- Belangrijkste maatregelen en gevolgen daarvan voor de deelnemers.

In geval van een crisissituatie zal de communicatie als volgt verlopen:

Stap 1. Bij aanvang van een crisissituatie worden binnen een week na de constatering de belanghebbenden in kennis gesteld van de verslechtering van de financiële situatie van het fonds. Tevens zullen worden vermeld de mogelijke maatregelen die kunnen worden genomen en wat daarvan de gevolgen zijn voor de deelnemers.

Stap 2. Na het bestuursbesluit over de te nemen maatregelen worden binnen een week de belanghebbenden op de hoogte gesteld van de financiële situatie, van de maatregelen die worden genomen en van wat daarvan de gevolgen zijn voor de deelnemers. Het bestuur zal de crisissituatie nauwgezet blijven volgen.

Stap 3. Zodra er sprake is dat deze voorbij is kan het bestuur het besluit nemen dat een deel dan wel alle genomen maatregelen ongedaan worden gemaakt. Binnen een week na het bestuursbesluit zullen de belanghebbenden op de hoogte worden gesteld van de verbeterde financiële situatie, van de maatregelen die (deels)ongedaan zijn gemaakt en van wat daarvan de gevolgen zijn voor de deelnemers.

De structuur van het fonds biedt de mogelijkheid dat het bestuur de crisismaatregelen neemt. De oorzaken waardoor een crisissituatie zal kunnen ontstaan zijn duidelijk aan te geven. De beleggingscommissie in samenspraak met de actuariële adviseur komen periodiek bij elkaar om aan de hand van het optreden van bepaalde risicofactoren te bespreken of er sprake kan zijn van een naderende crisissituatie dan wel een crisissituatie. Zij zullen het bestuur in het laatste geval spoedig informeren en maatregelen voorstellen om die situatie het hoofd te bieden. De beleggingscommissie en actuariële adviseur zorgen in samenspraak met de administrateur voor de teksten die het bestuur in de hiervoor genoemde stappen ter kennis zal brengen aan de belanghebbenden.

7. Jaarlijkse toetsing

Het crisisplan zal in de eerste vergadering van het bestuur na afloop van een kalenderjaar op actualiteit worden getoetst.

1. Inleiding

Integriteit is een wezenlijk kenmerk van een professionele en betrouwbare organisatie. Het bevordert niet alleen de efficiëntie, de interne transparantie en samenwerking, maar ook het vertrouwen. Integriteit kan beschouwd worden als een kwaliteitskenmerk.

In dit document is het integriteitsbeleid van de Stichting Pensioenfonds voor de huisartsen in Opleiding (hierna: pensioenfonds HAIO) vastgelegd. Het integriteitsbeleid is het beleid (om te komen) tot beheersing van de integriteitsrisico's die het fonds loopt.

Het bestuur van pensioenfonds HAIO verstaat onder het integriteitsrisico het risico als gevolg van benadeling van derden, voorwetenschap, witwassen, terrorismefinanciering, fraude en onoorbaar handelen. Hiermee wordt aangesloten op de nadere specificatie van het integriteitsrisico volgens de Financiële Instelling Risicoanalyse Methode (FIRM/Focus) van De Nederlandsche Bank (hierna: DNB).

De beheersing van de integriteitsrisico's kan zich onmogelijk richten op controle van naleving van alle wettelijke en interne regels, alsmede het in het kader van de integriteit eveneens van belang zijnde ongeschreven recht. Het bestuur heeft daarom gekozen voor een risicogebaseerde aanpak, waarbij de risicohouding van het bestuur mede bepaalt in welke mate risico's zullen worden beheerst. Het bestuur sluit ook hierbij aan bij de aanpak van DNB in het kader van FIRM/Focus.

Behalve de compliancefunctie zijn de gedragscode van het fonds, een incidentenregeling en een klokkenluidersregeling belangrijke beheersingsmiddelen.

Conform de Gedragscode legt de compliance officer een lijst aan van alle verbonden personen die als insider worden aangemerkt. De compliance officer deelt onverwijld aan de op de lijst opgenomen verbonden personen mee dat zij als insider zijn aangemerkt en hij stelt hen op de hoogte van de gevolgen van de aanwijzing als insider. Tot op heden zijn bij pensioenfonds geen insiders aangewezen. Onderbouwing hierbij is dat de financiële structuur van het fonds zo is ingericht dat alle middelen in fondsen zitten of bij banken, waardoor individuele bestuursleden nergens invloed op uit kunnen oefenen. Daarbij heeft het bestuur geen enkele discretionaire bevoegdheid waarin men bij uitzonderingssituaties opdracht mag geven tot bepaalde transacties e.d.

2. Doel van het integriteitsbeleid

Het doel van het integriteitsbeleid is het handhaven van algemene of professionele sociale en ethische normen en waarden waardoor het fonds zodanig is georganiseerd dat het integriteitsrisico tot een voor pensioenfonds HAIO acceptabel niveau is teruggebracht en het fonds adequaat kan optreden tegen eventuele incidenten.

Het is van belang dat het fonds continu het integriteitsrisico zoveel mogelijk beperkt. Daartoe maakt het fonds periodiek en op systematische wijze een analyse van de diverse integriteitsrisico's die het loopt, hoe groot de kans is dat de risico's zich voordoen en welke impact deze risico's hebben. Na deze evaluatie wordt het beleid zo nodig bijgesteld.

Het fonds dient hiertoe ten minste procedures en maatregelen in de bedrijfsprocessen en bedrijfsvoering te hebben ingebed ten aanzien van integriteitsgevoelige functies en incidenten.

De vastlegging van het integriteitsbeleid geeft tegelijkertijd inzicht aan alle personen die direct betrokkenen zijn bij het fonds in de onderkenning van integriteitsrisico's door het fonds, de genomen beheersmaatregelen (procedures en maatregelen) en de controle op die beheersmaatregelen. Per beheersmaatregel wordt in dat verband zoveel mogelijk aangegeven op welke wijze het specifieke beleid aan direct en indirect betrokkenen kenbaar wordt gemaakt en periodiek onder de aandacht wordt gebracht.

3. Toepasselijkheid van het beleid

In beginsel is het integriteitsbeleid van toepassing op alle personen die werkzaamheden voor het fonds verrichten. Dit worden de 'verbonden' personen genoemd. In de praktijk zullen specifieke onderdelen van het integriteitsbeleid voor de daarbinnen te onderscheiden groepen verschillend kunnen uitwerken. De medewerkers van organisaties waaraan het fonds uitbestedt, zullen over het algemeen onder de integriteits- en gedragsregels vallen die gelden voor de betreffende externe uitvoeringsorganisatie. In dat geval dient het bestuur periodiek te controleren of deze partijen over een passend integriteitsbeleid beschikken. Pensioenfonds HAIO heeft een aantal hoofdtaken van het fonds uitbestedt, te weten het vermogensbeheer, de pensioenadministratie en de bestuursondersteuning.

Het fonds heeft de volgende personen als 'verbonden' personen aangewezen:

1. Leden van het bestuur, leden van het verantwoordingsorgaan;
2. Alle medewerkers van het fonds, onafhankelijk van de duur waarvoor of de juridische basis waarop zij werkzaam zijn;
3. Degenen die voor het fonds werkzaamheden verrichten uit hoofde van een dienstverleningsovereenkomst gesloten met het fonds;
4. Andere (categorieën) personen aangewezen door het bestuur van het fonds.

4. Wettelijk kader

In het kader van een goede governance en integriteit is allereerst artikel 33 van de Pensioenwet van belang. Dit artikel betreft het inrichten van de organisatie op een wijze dat een goed bestuur is gewaarborgd. In dit artikel wordt ook bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur regels kunnen worden gesteld. Die regels hebben in het bijzonder betrekking op de naleving van de Code Pensioenfonds, die in september 2013 is opgesteld door de Pensioenfederatie en de STAR, en per 1 juli 2014 in werking is getreden.

De Code Pensioenfonds heeft in norm 72 t/m 76 regels opgenomen ten aanzien van integer handelen, die grotendeels betrekking hebben op de gedragscode of daarin op te nemen bepalingen. De Code Pensioenfonds bepaalt voorts onder meer dat een bestuur er voor zorg moet dragen dat alle betrokkenen bij het fonds de mogelijkheid hebben te rapporteren over onregelmatigheden van algemene, operationele en financiële aard (norm 42). Dit kan gaan om onregelmatigheden zowel binnen het pensioenfonds als bij partijen aan wie taken worden uitbestedt. De Code Pensioenfonds bepaalt verder dat het bestuur er voor zorg moet dragen dat degenen die financieel afhankelijk zijn van het fonds zonder gevaar voor hun positie de mogelijkheid hebben te rapporteren over onregelmatigheden van algemene, operationele en financiële aard binnen het pensioenfonds (norm 43).

In artikel 143 van de Pensioenwet wordt de norm voor een integere bedrijfsvoering gesteld. Dit artikel bepaalt dat een fonds zijn organisatie zodanig inricht dat een *beheerste en integere bedrijfsvoering* wordt gewaarborgd. Deze norm wordt verder uitgewerkt in paragraaf 8 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfonds.

Artikel 19 van het Besluit stelt onder meer dat een pensioenfonds zorg moet dragen voor een systematische analyse van integriteitsrisico's en aan de hand van deze analyse een integriteitsbeleid vast moet stellen en dat beleid moet uitvoeren. Wet en besluit stellen dus eisen aan de beheersomgeving van pensioenfonds, gericht op het beheersen van het integriteitsrisico. In artikel 20 van het Besluit is het onderwerp belangenverstremgeling geregeld. Dit artikel bepaalt dat een fonds beschikt over procedures en maatregelen met betrekking tot het tegengaan van verstremgeling van privé-belangen met de belangen van het fonds van personen die het beleid van het fonds bepalen, leden van het orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van het fonds en andere werknemers of andere personen die in opdracht van het fonds op structurele basis werkzaamheden voor het fonds verrichten. Het artikel bepaalt eveneens dat een fonds beschikt over een gedragscode die voor bestuurders en medewerkers van het fonds voorschriften geeft ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige informatie of zaken.

Naast de integere bedrijfsvoering is de betrouwbaarheid van bestuurders en andere beleidsbepalers van groot belang voor de integriteit van een pensioenfonds. Artikel 105 van de Pensioenwet bevat een uitgebreide bepaling hieromtrent. Financiële ondernemingen moeten immers geleid worden door betrouwbare en integere bestuurders.

5. Integriteitsrisico's van het fonds

Zoals in de inleiding al is aangegeven kan zich de beheersing van de integriteitsrisico's onmogelijk richten op controle van naleving van alle wettelijke en interne regels. Het bestuur heeft daarom gekozen voor een risicogebaseerde aanpak, waarbij de risicohouding van het bestuur mede bepaalt in welke mate risico's zullen worden beheerst.

Het bestuur heeft de volgende integriteitsrisico's geïdentificeerd:

- Risico op benadeling van derden;
- Risico op gebruik van voorwetenschap;
- Risico op witwassen en terrorismefinanciering;
- Risico op fraude;
- Risico op onoorbaar handelen, hierbij heeft bestuur de volgende subrisico's onderkend:
 - niet vertrouwelijk omgaan met persoonsgegevens;
 - niet ethisch beleggingsbeleid;
 - niet aan de kaak kunnen stellen van incidenten of misstanden door personen die te goeder trouw zijn.

Daarnaast heeft het fonds het risico op belangenverstremgeling als een risico onderkend dat meegenomen kan worden in het integriteitsbeleid. Naast het risico op verstremgeling van de belangen van het fonds en privébelangen (in de zin van artikel 20 van het Besluit FTK) ziet het fonds ook het risico op verstremgeling van belangen van het fonds en de stakeholders.

De betreffende risico's zijn hieronder verder uitgewerkt. Daarbij is tevens aangegeven welke maatregelen zijn genomen om deze risico's in te perken dan wel te voorkomen dat deze risico's zich in de toekomst voordoen. Het toepassen van beheersmaatregelen draagt naar het oordeel van het bestuur bij aan het mitigeren van de integriteitsrisico's tot een aanvaardbaar en verantwoord niveau.

5.1 Risico op benadeling van derden

Onder benadeling van derden wordt verstaan: het verrichten van handelingen met bedrieglijke benadeling van de rechten van derden tot gevolg. Het risico betreft de benadeling van derden door (het nalaten van) handelingen van verbonden personen en het daaraan verbonden reputatierisico.

Beheersmaatregelen

- De toetsing van de betrouwbaarheid van (kandidaat) bestuursleden door DNB;
- De klachten- en geschillenregeling van het fonds;
- De incidentenregeling van het fonds;
- De klokkenluidersregeling van het fonds;
- Toepassing van het vier-ogenprincipe, te weten een controlemethode waarbij twee verschillende personen of partijen ieder afzonderlijk en zelfstandig de benodigde gegevens verifiëren.

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen. Zij zijn voor betrokkenen digitaal raadpleegbaar.

5.2 Risico op gebruik van voorwetenschap

De goede naam en/of de belangen van het fonds of van derden kunnen worden geschaad indien verbonden personen gebruik maken van voorwetenschap bij (het aanzetten tot) het verrichten van transacties dan wel de advisering daarover.

Beheersmaatregelen

Om het gebruik van voorwetenschap te voorkomen zijn gedragsregels en procedures opgesteld. Deze zijn vastgelegd in de Gedragscode van het fonds. De Compliance Officer ziet toe op de naleving.

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen. Zij zijn voor betrokkenen digitaal raadpleegbaar.

5.3 Risico op witwassen en terrorismefinanciering

Onder witwassen wordt verstaan: Het uitvoeren van transacties om de herkomst van illegaal verkregen vermogensbestanddelen te verbergen met als doel het illegaal verkregen vermogen te kunnen besteden en investeren zonder dat bewezen kan worden dat het van criminele afkomst is en te voorkomen dat het geld in beslag genomen wordt.

Onder terrorismefinanciering wordt verstaan: het verkrijgen, verschaffen, verplaatsen en aanwenden van geld of andere waardevolle in geld om te zetten middelen door personen of organisaties die zelf terroristische activiteiten ontplooiën of door hen die dit ondersteunen.

Het risico is dat het fonds of de door het fonds aangestelde vermogensbeheerders op het terrein van de beleggingen zaken doen met personen, organisaties of instellingen die in verband gebracht zijn met witwaspraktijken en terrorismefinanciering en daardoor de goede naam en/of de belangen van het fonds of derden (kunnen) worden geschaad.

Beheersmaatregelen

- Identificatie en verificatie van relaties;
- Screening van deelnemers en relaties aan nationale en internationale sanctielijsten;

- Selectieproces bij aanstelling externe vermogensbeheerders (uitbestedingsbeleid).

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen.

5.4 Risico op fraude

Onder fraude wordt verstaan: met het oogmerk om zichzelf of een ander wederrechtelijk te bevoordelen, hetzij door het aannemen van een valse naam of een valse hoedanigheid, hetzij door listige kunstgrepen, hetzij door een samenweefsel van verdichtfels, iets of iemand bewegen tot de afgifte van een (financieel) goed, tot het ter beschikking stellen van gegevens van geldswaarde in het handelsverkeer, tot het aangaan van een schuld.

Van interne fraude is sprake als de fraude plaatsvindt bij het fonds. Van externe fraude is sprake als de fraude plaatsvindt bij een derde.

Het risico bestaat dat door frauduleus handelen de reputatie en/of de belangen van het fonds of van belanghebbenden of derden worden geschaad.

Beheersmaatregelen

- De toetsing van de betrouwbaarheid van (kandidaat) bestuursleden door DNB;
- De klachten- en geschillenregeling van het fonds;
- De incidentenregeling van het fonds;
- De klokkenluidersregeling van het fonds;
- Vier-ogenprincipe, te weten een controlemethode waarbij twee verschillende personen of partijen ieder afzonderlijk en zelfstandig de benodigde gegevens verifiëren;
- Selectieproces bij aanstelling externe vermogensbeheerders (uitbestedingsbeleid);
- Anti-fraude controles van de externe accountant in het kader van het jaarwerk.

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen.

5.5 Risico op onoorbaar handelen

Onder onoorbaar handelen wordt verstaan: alle andere handelingen welke anderszins ontoelaatbaar en/of onbetamelijk zijn en welke een gevaar voor aantasting van de reputatie of bestaande of toekomstige bedreiging van vermogen of resultaat van het fonds kunnen opleveren.

Hierbij heeft het fonds de volgende subrisico's onderkend:

- a. Niet vertrouwelijk omgaan met persoonsgegevens;
- b. Niet ethisch beleggingsbeleid;
- c. Niet aan de kaak kunnen stellen van incidenten of misstanden door personen die te goeder trouw zijn.

a. (Sub)risico op niet vertrouwelijk omgaan met persoonsgegevens

Het niet vertrouwelijk omgaan met door de werkgever of door de (gewezen) deelnemers of pensioengerechtigden verstrekte persoonsgegevens kan er toe leiden dat de belangen van de betrokken en/of het fonds worden geschaad.

Beheersmaatregelen

- Contractuele waarborgen bij uitbesteding van taken;
- Gedragscode, algemene gedragsregel ter zake van vertrouwelijke informatie;
- De incidentenregeling van het fonds;
- De klokkenluidersregeling van het fonds.

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen.

b. (Sub)risico op niet ethisch beleggingsbeleid

Niet ethisch beleggingsbeleid brengt een reputatierisico met zich mee als gevolg van bijvoorbeeld door de deelnemers of algemene publieke opinie als niet of onvoldoende ervaren ethische beleggingsbeleid door het fonds.

Beheersmaatregelen

- Het beleid van het fonds is om investeringen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van clustermunten te vermijden.
- Een beleid maatschappelijk verantwoord beleggen, jaarlijkse evaluatie en de monitoring hiervan.

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen.

c. (Sub)risico op het niet aan de kaak kunnen stellen van incidenten of misstanden

Het risico dat gebeurtenissen en/of handelingen (incidenten/misstanden) niet aan de kaak gesteld (kunnen) worden, waardoor de belangen van belanghebbenden en/of het fonds geschaad kunnen worden. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan:

- Operationele incidenten;
- Strafbare feiten;
- Schending wet- en regelgeving;
- Bewust onjuist informeren van publieke organen of pers;
- Ongewenst gedrag/seksuele intimidatie.

Beheersmaatregelen

- De incidentenregeling van het fonds;
- De klokkenluidersregeling van het fonds.

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen.

5.6 Risico op belangenverstremming

Belangenverstremming duidt op een situatie waarbij iemand meerdere belangen vertegenwoordigt die een zodanige invloed op elkaar uitoefenen dat de integriteit van het ene of het andere belang in het geding komt. In deze zijn de volgende risico's onderkend:

- a. Verstremgeling van belangen van het fonds en privébelangen;
- b. Verstremgeling van belangen van het fonds en de stakeholders.

a. Verstremgeling van belangen van het fonds en privébelangen

Het risico bestaat dat door handelingen of gedragingen de besluitvorming van bestuurders of medewerkers van de uitvoeringsorganisatie ongewenst wordt beïnvloed, waardoor het fonds financiële schade of reputatieschade kan oplopen. Dit zou zich kunnen voordoen door:

- Het aanvaarden van relatiegeschenken, uitnodigingen e.d.;
- Het geven van relatiegeschenken;
- Het hebben van financiële belangen in zakelijke relaties;
- Het hebben van nevenfuncties.

Beheersmaatregelen

- Gedragscode van het fonds;
- De incidentenregeling van het fonds;
- De klokkenluidersregeling van het fonds.

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen.

b. Verstremgeling van belangen van het fonds en de stakeholders

Dubbele loyaliteit kan besluitvorming van bestuurders ongewenst beïnvloeden met het risico dat de goede naam van het fonds en/of de belangen van het fonds of belanghebbenden worden geschaad.

Beheersmaatregelen

Om te voorkomen dat besluitvorming van bestuurders ongewenst wordt beïnvloed door dubbele loyaliteit:

- Spreken bestuurders elkaar aan op mogelijke ongewenste loyaliteit;
- Wordt in de periodieke zelfevaluatie van het bestuur de dubbele loyaliteit bij besluitvorming aan de orde gesteld;
- Bestaat statutair de mogelijkheid om bij disfunctioneren een bestuurslid te schorsen dan wel het bestuurslidmaatschap te beëindigen.

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen.

6. Compliance en rapportage

Compliance is het geheel van maatregelen dat zich richt op de implementatie, handhaving en naleving van externe wet- en regelgeving, alsmede op de interne procedures en gedragsregels om te voorkomen dat de reputatie en integriteit van een pensioenfonds worden aangetast.

Met compliance beoogt pensioenfonds HAIO de integriteit van de aan het fonds verbonden personen en het fonds zelf te waarborgen. Dit geldt ook voor de naleving van interne regels en externe wet- en regelgeving. Op die manier dragen alle betrokkenen bij aan een goede reputatie en de betrouwbaarheid van het fonds. Gedragsregels geven duidelijkheid over wat pensioenfonds HAIO onder integer handelen verstaat.

Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding

Om aan de compliance invulling te geven is een compliance officer aangesteld. De compliance officer rapporteert rechtstreeks aan het bestuur. Een rapportage met zijn bevindingen wordt periodiek aan het bestuur aangeboden en besproken. Op basis van rapportages van de compliance officer vergewist het bestuur zich er periodiek van dat het fonds en alle aan het fonds verbonden personen zich houden aan de geldende wet- en regelgeving, alsmede aan de interne procedures en gedragsregels.

Deze nota is vastgesteld in de bestuursvergadering van 8 september 2015 en treedt in werking met ingang van 8 september 2015.

BIJLAGE 5 GEDRAGSCODE 2016

ARTIKEL 1 DEFINITIES

1.1 Verbonden personen zijn:

- a) leden van het bestuur en het bestuur als zodanig;
- b) leden van de Visitatiecommissie en het Verantwoordingsorgaan;
- c) externe leden van commissies;
- d) het bestuur kan andere (groepen van) mensen als verbonden persoon aanwijzen.

Medewerkers van uitbestedingspartners zijn geen verbonden personen, tenzij deze op basis van lid d) van dit artikel wel als zodanig door het bestuur zijn aangewezen.

1.2 Insiders zijn:

Verbonden personen, die direct of indirect bij transacties van het pensioenfonds in financiële instrumenten zijn betrokken, dan wel anderszins uit hoofde van hun werkzaamheden, beroep of functie over voorwetenschap beschikken of kunnen beschikken. Een insider is ook de verbonden persoon die kan beschikken over andere vertrouwelijke (markt)informatie.

1.3 Gelieerde derden zijn:

- a) echtgenoot, echtgenote of partner van de verbonden persoon;
- b) bloed- en aanverwanten tot de tweede graad van de verbonden persoon;
- c) (andere) personen die tot het huishouden van de verbonden persoon behoren;
- d) lasthebbers en vermogensbeheerders (niet zijnde vrije hand beheerders), voor zover handelend ten behoeve van de verbonden persoon;
- e) rechts- of natuurlijke personen met wie de verbonden persoon een relatie heeft welke van dien aard is dat de insider, een direct of indirect wezenlijk belang heeft bij het resultaat van een transactie in een financieel instrument.

1.4 Persoonlijke transactie is:

- a) een transactie in een financieel instrument, door of in naam van een insider, waarbij:
 1. de insider handelt anders dan in de normale uitoefening van zijn beroep of functie
 2. een transactie wordt verricht voor rekening van de insider, of
 3. een transactie wordt verricht voor rekening van gelieerde derden, dan wel
- b) een andersoortige (financiële) transactie, inclusief het anders dan in de uitoefening van zijn beroep of functie verrichten, doen verrichten of bewerkstelligen van enige handeling, ten voordele van de insider of gelieerde derden.

1.5 Onder financieel instrument worden begrepen:

- a) effect;
- b) geldmarktinstrument;
- c) recht van deelneming in een beleggingsinstelling, niet zijnde een effect;
- d) derivatencontract, waaronder begrepen maar daartoe niet beperkt een optie, future, swap, valuta- en rentetermijncontract;
- e) overige financiële instrumenten in de zin van de Wet op het financieel toezicht, en voorts al hetgeen naar de opvattingen in het maatschappelijk verkeer als zodanig wordt beschouwd.

- 1.6 Integriteitsrisico is:
gevaar voor de aantasting van de (goede) reputatie, alsmede de bestaande en toekomstige bedreiging van het vermogen of resultaat van het pensioenfonds.
- 1.7 Reputatierisico is:
gevaar voor de aantasting van de goede reputatie van het pensioenfonds.
- 1.8 Voorwetenschap is:
de bekendheid met informatie die concreet is en die rechtstreeks of middellijk betrekking heeft op een uitgevende instelling, waarop de financiële instrumenten betrekking hebben, of omtrent de handel in deze financiële instrumenten, welke informatie niet openbaar is gemaakt en waarvan openbaarmaking significante invloed zou kunnen hebben op de koers van de financiële instrumenten of op de koers van daarvan afgeleide financiële instrumenten.
- 1.9 Compliance is:
het bewerkstelligen van een integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds en een integere cultuur waar het als vanzelfsprekend is dat verbonden personen handelen in overeenstemming met de geldende maatschappelijke normen en de (ongeschreven) wet- en regelgeving.
- 1.10 Waar in deze gedragscode staat geschreven 'hij' of 'zijn' moet tevens worden gelezen 'zij' of 'haar'.
- 1.11 Indien volgens deze gedragscode de voorzitter van het bestuur toestemming of goedkeuring nodig heeft, dan wordt toestemming gevraagd aan de secretaris van het bestuur. aan het bestuur.

ARTIKEL 2 INLEIDENDE BEPALINGEN

- 2.1 Het doel van de gedragscode is het waarborgen en handhaven van het vertrouwen in het pensioenfonds door belanghebbenden, door gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag te voorkomen. De gedragscode kent daartoe algemene gedragsregels voor verbonden personen en aanvullende gedragsregels voor insiders.
- 2.2 De gedragscode bevordert de transparantie rondom gedragsregels en maakt duidelijk aan alle bij het pensioenfonds verbonden personen – ook voor de bescherming van hun eigen belangen – wat wel en wat niet is geoorloofd.
- 2.3 De gedragscode draagt mede bij aan het integer functioneren van het pensioenfonds ten behoeve van al diegenen die bij het pensioenfonds belang hebben en het waarborgen van de goede naam en reputatie van het pensioenfonds en de pensioensector in het algemeen.
- 2.4 Het is niet toegestaan de normen van de gedragscode te omzeilen door het betrekken van (gelieerde) derden.
- 2.5 De organisatie waaraan het pensioenfonds werkzaamheden heeft uitbesteed moet beschikken over een gedragscode, die ten minste gelijkwaardig is aan die van het pensioenfonds.

- 2.6 De hoogste leiding van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het naleven van de verplichtingen die voortvloeien uit enige wettelijke bepaling of de gedragscode.

ARTIKEL 3 NORMEN

3.1 Belangenconflicten

De verbonden persoon draagt er zorg voor iedere situatie die aanleiding geeft of zou kunnen geven tot een belangenconflict, te vermijden. De verbonden persoon is verplicht elk (potentieel) belangenconflict direct te melden aan de compliance officer. Voor de volgende gevallen, waarin sprake kan zijn van (de schijn van) een potentieel belangenconflict, gelden specifieke regels:

- 1) relatiegeschenken;
- 2) uitnodigingen;
- 3) nevenfuncties;
- 4) zakelijke belangen;
- 5) bedrijfsmiddelen en
- 6) zakelijke relaties.

Uitgangspunt in alle gevallen van mogelijke belangenconflicten is dat iedere verbonden persoon een eigen verantwoordelijkheid heeft richting het pensioen fonds en de belanghebbenden van het pensioenfonds. Iedere verbonden persoon moet ervan doordrongen zijn dat (de schijn van) belangenverstrengeling de reputatie van Pensioenfonds HAIO maar ook van de verbonden persoon zelf kan schaden.

3.1.1 Relatiegeschenken

De verbonden persoon dient terughoudend en transparant om te gaan met het aanvaarden van relatiegeschenken om te voorkomen dat (de schijn ontstaat dat) het aanvaarden van een relatiegeschenk van invloed kan zijn op beslissingen van het fonds. Het ontvangen van relatiegeschenken door een verbonden persoon is toegestaan onder de voorwaarden dat:

- relatiegeschenken van één bedrijf of instelling een maximale waarde hebben van € 100,- per keer;
- van de aangeboden geschenken met een waarde van meer dan € 100,- worden gemeld aan de voorzitter van het bestuur die dit in de eerstvolgende vergadering ter toetsing aan het bestuur voorlegt;
- onmiddellijke melding van mogelijke beïnvloeding door (toekomstige) relaties van het pensioenfonds aan het bestuur.

Indien het bestuur van het pensioenfonds het opportuun acht zelf relatiegeschenken te geven, mag de waarde daarvan niet meer zijn dan € 200,- per relatie per jaar. Geschenken met een waarde van meer dan € 200,- dienen bij de compliance officer gemeld te worden. Het is niet toegestaan relatiegeschenken te geven om daarmee toekomstige beslissingen van derden te beïnvloeden.

3.1.2 Uitnodigingen

a) Reizen, bedrijfsbezoeken en congressen/seminars in het buitenland

Uitnodigingen voor reizen, bedrijfsbezoeken en congressen/seminars in het buitenland mogen worden aanvaard indien:

- er geen sprake is van een potentieel belangenconflict;

- het zakelijke karakter en het belang voor het pensioenfonds wordt aangetoond, en
- de uitnodiging vooraf is goedgekeurd door het bestuur.

Er wordt terughoudend omgegaan met frequent repeterende uitnodigingen.

b) Congressen/seminars in Nederland

Uitnodigingen voor kosteloze congressen/seminars in Nederland op het eigen vakgebied van een verbonden persoon mogen worden aanvaard indien er geen sprake is van een potentieel belangenconflict en goedkeuring is verleend door (de voorzitter van) het bestuur.

c) Entertainment in binnen- en buitenland

Uitnodigingen voor entertainment (bijvoorbeeld sportwedstrijden en concerten) mogen worden aanvaard indien:

- er geen sprake is van een (potentieel) belangenconflict;
- het zakelijke karakter en het belang voor het fonds wordt aangetoond, en
- de uitnodiging vooraf is goedgekeurd door (de voorzitter van) het bestuur

d) Spreker congres

Uitnodigingen om als spreker op te treden op een congres of seminar mogen worden aanvaard indien er geen sprake is van een potentieel belangenconflict en de eventuele beloning in verhouding staat met de verrichte werkzaamheden.

3.1.3 Nevenfuncties

Het aanvaarden of continueren van een nevenfunctie van een verbonden persoon is toegestaan na goedkeuring door (de voorzitter van) het bestuur.

Bij de beoordeling wordt getoetst of sprake is van een nevenfunctie welke

- de schijn heeft, of kan opwekken, van een belangenconflict;
- onevenredige tijdsbesteding met zich meebrengt ten opzichte van de taak bij het fonds;
- kan leiden tot reputatieschade voor het fonds.

De verbonden persoon doet tevens melding van de nevenfunctie bij de compliance officer.

3.1.4 Financiële belangen in zakelijke relaties

Het, al dan niet via een gelieerde derde, houden van een financieel belang in een bedrijf of instelling waarmee het pensioenfonds een zakelijke relatie onderhoudt, of mogelijk zaken gaat doen, is in verband met een (potentieel) belangenconflict niet toegestaan.

3.1.5 Pensioenfondseigendommen

De verbonden persoon gaat zorgvuldig om met de bedrijfsmiddelen van het pensioenfonds. Privégebruik van bedrijfsmiddelen is niet toegestaan zonder voorafgaande toestemming van (de voorzitter van) het bestuur het bestuur. Voorbeelden zijn intellectueel eigendom, kantoorbenodigdheden, computers en computerprogramma's.

3.1.6 Leveranciers en dienstverleners

Het is de verbonden persoon niet toegestaan als privépersoon transacties aan te gaan of privégebruik te maken van diensten van leveranciers en zakelijke dienstverleners, waarmee het pensioenfonds direct of indirect zakelijke contacten onderhoudt, tenzij dit algemeen gebruikelijk is, de diensten tegen marktconforme voorwaarden worden uitgevoerd en geldelijk privé-voordeel is uitgesloten.

3.2 Voorwetenschap

- 3.2.1 De verbonden persoon mag geen gebruik maken van voorwetenschap. De verbonden persoon dient verder uiterste zorgvuldigheid te betrachten bij de behandeling van informatie waarvan hij weet of redelijkerwijs behoort te weten dat deze informatie moet worden aangemerkt als vertrouwelijke (markt)informatie. Het gebruik van voorwetenschap en het verspreiden van andere vertrouwelijke informatie is slechts toegestaan indien een zorgvuldige uitoefening van zijn functie dat vereist.
- 3.2.2 De verbonden persoon die met betrekking tot financiële instrumenten over informatie beschikt als bedoeld in artikel 3.2.1, onthoudt zich van het verrichten van transacties of het aanzetten tot het verrichten van transacties, zowel rechtstreeks als middellijk, in die financiële instrumenten, dan wel van het daarover te adviseren, anders dan van hem bij een zorgvuldige uitoefening van zijn functie mag worden verwacht.
- 3.2.3 Het is de verbonden persoon verboden om binnen vierentwintig uur opdracht te geven tot zowel een aan- als verkooporder voor transacties in een financieel instrument van dezelfde uitgevende instelling, rechtspersoon of vennootschap.
- 3.2.4 Het is de verbonden persoon verboden om transacties in een financieel instrument te (laten) verrichten naar aanleiding van of vooruitlopend op effectenorders van het pensioenfonds.
- 3.2.5 De verbonden persoon, anders dan de insider, die beschikt over informatie als bedoeld in artikel 3.2.1 rapporteert dit aan de compliance officer. De compliance officer deelt onverwijld aan de betrokken verbonden persoon mee of hij als insider wordt aangemerkt, en stelt hem op de hoogte van de gevolgen van de aanwijzing als insider.
- 3.2.6 Iedere verbonden persoon is desgevraagd gehouden alle informatie aan de compliance officer te verschaffen in het kader van de strikte naleving van de gedragscode.
- ## 3.3 Algemene uitgangspunten persoonlijke transacties (insiderregeling)
- 3.3.1 Er mag nooit een verband bestaan tussen de transacties in financiële instrumenten die het pensioenfonds tot stand brengt of doet komen en een persoonlijke transactie van de insider of een gelieerde derde.
- 3.3.2 De insider dient zich te onthouden van elk handelen of de redelijkerwijs voorzienbare schijn daarvan, met gebruik van voorwetenschap of met anderszins vertrouwelijke informatie. Hij dient voorts iedere vermenging van zakelijke en privébelangen respectievelijk de redelijkerwijs voorzienbare schijn daarvan, te vermijden.
- 3.3.3 Het is een insider die beschikt over voorwetenschap niet toegestaan om:
- deze informatie aan een derde mee te delen, anders dan in de normale uitoefening van zijn functie binnen het pensioenfonds, of
 - een derde aan te bevelen of ertoe aan te zetten transacties te verrichten of te bewerkstelligen in die financiële instrumenten, waarop de voorwetenschap betrekking heeft.
- Het vorige is van overeenkomstige toepassing op een insider die weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat hij over voorwetenschap beschikt.

- 3.3.4 Iedere verbonden persoon die als insider wordt aangemerkt wordt daarvan onverwijld door de compliance officer op de hoogte gebracht. De betreffende verbonden persoon wordt tevens geïnformeerd over de gevolgen van de aanwijzing als insider. De insider wordt verder in kennis gesteld van de procedures en maatregelen gericht op het toezicht op de persoonlijke transacties.

ARTIKEL 4 TOEZICHT OP PERSOONLIJKE TRANSACTIES (INSIDERREGELING)

- 4.1 De compliance officer houdt gegevens bij van de gemelde of door hem onderkende persoonlijke transacties en vermeldt daarbij in voorkomend geval tevens of de desbetreffende transactie goedgekeurd of verboden is.
- 4.2 De insider onderschrijft dat de compliance officer bevoegd is een onderzoek in te (doen) stellen naar enige beleggingstransactie verricht door, in opdracht van of ten behoeve van de insider. De insider is verplicht jaarlijks te bevestigen aan de compliance officer, dat hij de uitgangspunten van de insiderregeling onderschrijft en heeft nageleefd.
- 4.3 De insider is in het kader van een strikte naleving van de gedragscode gehouden desgevraagd alle informatie met betrekking tot een door hem of ten behoeve van hem verrichte persoonlijke transactie aan de compliance officer te verstrekken.
- 4.4 De insider is verplicht desgevraagd opdracht te geven aan het pensioenfonds, een andere instelling, lasthebber, beleggingsinstelling of andere derde, om de compliance officer alle informatie te verstrekken over enige ten behoeve van hem of in zijn opdracht verrichte persoonlijke transactie.
- 4.5 De compliance officer is bevoegd over de uitkomst van dit onderzoek schriftelijk te rapporteren aan de voorzitter van het bestuur. Alvorens de compliance officer daarover rapporteert, wordt de insider in de gelegenheid gesteld om te reageren op de bevindingen van het onderzoek. De insider wordt door de voorzitter van het bestuur van de definitieve uitkomst van het onderzoek in kennis gesteld.
- 4.6 Van het toezicht op de persoonlijke transacties van de insider zijn vrijgesteld:
- transacties in obligaties uitgegeven door de Staat en andere overheden;
 - transacties in financiële instrumenten waarvan het beheer, op grond van een schriftelijke overeenkomst, is overgedragen aan een professionele vermogensbeheerder, op zodanige voorwaarden dat de insider geen invloed kan uitoefenen op de fondsselectie of op afzonderlijke transacties;
 - transacties in indexfondsen of in ter beurze genoteerde rechten van deelneming in (semi)open-ended beleggingsinstellingen, mits de insider binnen die instelling geen functie vervult.

Desgewenst overlegt de insider aan de compliance officer de overeenkomst welke ten grondslag ligt aan de overdracht van het beheer van zijn vermogensbestanddelen.

ARTIKEL 5 VERTROUWELIJKHEID

De verbonden persoon mag geen informatie over zaken – inclusief individuele pensioengegevens en beleggingen – van het pensioenfonds, waarvan hij weet of redelijkerwijs behoort te weten dat die informatie vertrouwelijk is, aan derden bekend maken of ten eigen voordele of ten behoeve van anderen dan het pensioenfonds gebruiken.

ARTIKEL 6 MELDINGSPLICHT

- 6.1 Iedere verbonden persoon is verplicht elk (potentieel) tegenstrijdig belang of reputatierisico te melden aan de compliance officer. Pogingen van een (aspirant-)relatie tot beïnvloeding dienen eveneens onmiddellijk te worden gemeld.
- 6.2 De insider is verplicht om onverwijld persoonlijke transacties aan de compliance officer te melden.

ARTIKEL 7 COMPLIANCE OFFICER

- 7.1 Het pensioenfonds wijst een compliance officer aan. De compliance officer vervult een onafhankelijke rol binnen het pensioenfonds. De compliance officer wordt benoemd door het bestuur van het pensioenfonds. De compliance officer rapporteert aan de voorzitter van de bestuur, zowel voor de dagelijkse gang van zaken, als in het geval zich een bijzondere omstandigheid heeft voorgedaan.
- 7.2 Het pensioenfondsbestuur legt de taken van de compliance officer schriftelijk vast. Het bestuur waarborgt dat de compliance officer over voldoende bevoegdheden beschikt voor het uitoefenen van toezicht op de naleving van relevante wettelijke bepalingen en de gedragscode en diens onafhankelijke positie ten opzichte van degenen die zijn onderworpen aan zijn toezicht. De compliance officer houdt toezicht op de deugdelijkheid en effectiviteit van interne regels en procedures. Hij rapporteert ten minste jaarlijks over zijn werkzaamheden en doet aanbevelingen op basis van de resultaten van zijn werkzaamheden. De externe accountant ziet toe op de in het kader van de naleving van de gedragscode door de compliance officer uitgevoerde werkzaamheden.
- 7.3 Het bestuur legt vast welke acties zijn ondernomen naar aanleiding van de bevindingen van de compliance officer.
- 7.4 Indien de compliance officer daartoe aanleiding ziet kan hij verbonden personen verplichten op eerste verzoek alle informatie te (laten) verstrekken omtrent enige door of ten behoeve van hen verrichte persoonlijke transacties. De compliance officer controleert of die transacties aan de toepasselijke regels, voorschriften en aanwijzingen voldoen.
- 7.5 De compliance officer adviseert en informeert, gevraagd én ongevraagd, verbonden personen over de uitleg en toepassing van de gedragscode.
- 7.6 De compliance officer documenteert zijn werkmethoden en werkzaamheden en administreert en archiveert alle informatie die hem door verbonden personen (de meldingen van persoonlijke transacties inbegrepen) of derden is verstrekt. Hij bewaart afschriften van alle overeenkomsten

en de jaarlijkse verklaringen die verbonden personen hem moeten verstrekken. Tevens administreert en archiveert de compliance officer alle door hem verrichte controles, onderzoeken en de genomen acties, alsmede overige van belang zijnde informatie, memoranda en correspondentie. De gegevens worden ten minste zeven jaar bewaard.

- 7.7 De compliance officer legt een lijst aan van alle verbonden personen die als insider worden aangemerkt. De compliance officer deelt onverwijld aan de op de lijst opgenomen verbonden personen mee dat zij als insider zijn aangemerkt en hij stelt hen op de hoogte van de gevolgen van de aanwijzing als insider.
- 7.8 De compliance officer en de voorzitter van het bestuur zijn gehouden tot geheimhouding van de informatie verstrekt door verbonden personen of derden. De geheimhouding kan worden doorbroken in het geval de goede uitoefening van zijn functie daartoe noodzaakt.

ARTIKEL 8 ONDERTEKENING GEDRAGSCODE EN JAARLIJKSE VERKLARING

- 8.1 Iedere verbonden persoon moet bij aanvang van zijn functie bij het pensioenfonds de gedragscode ondertekenen, waarmee hij zich verbindt alle voor hem relevante regels uit deze gedragscode na te leven.
- 8.2 Aan het eind van ieder kalenderjaar of bij het niet langer verbonden zijn aan het pensioenfonds, moet iedere verbonden persoon een verklaring ondertekenen over de juiste naleving van de geldende bepalingen in de gedragscode over het afgelopen jaar. Bij het niet langer verbonden zijn aan het pensioenfonds blijven de uit de gedragscode geldende normen van toepassing op de verbonden persoon, voor zover dat uit hun aard voortvloeit.

ARTIKEL 9 SANCTIES

Het handelen door de verbonden persoon in strijd met de gedragscode wordt beschouwd als een ernstige inbreuk op het vertrouwen dat het pensioenfonds als werkgever of anderszins in de verbonden persoon moet kunnen stellen. Een dergelijk handelen kan reden zijn tot het opleggen van een sanctie, waaronder – afhankelijk van de ernst van de overtreding en afhankelijk van de aard van de relatie tussen verbonden persoon en pensioenfonds – een waarschuwing, het ongedaan maken van het door de verbonden persoon behaalde voordeel, overplaatsing, schorsing, of andere disciplinaire of arbeidsrechtelijke maatregel, ontslag op staande voet niet uitgezonderd. Een overtreding kan worden gemeld aan de toezichthouder(s) en – indien van toepassing – bij het Dutch Securities Institute. Het voorgaande laat onverlet een vordering tot schadevergoeding en/of aangifte bij de justitiële autoriteiten.

ARTIKEL 10 ADVIES EN BEZWAAR

Indien de verbonden persoon twijfelt over de uitleg van de op hem van toepassing zijnde gedragsregels, is hij verplicht het advies van de compliance officer in te winnen. De compliance officer is bevoegd een voor de verbonden persoon bindende uitspraak te doen. Tegen het advies van de compliance officer kan de verbonden persoon bezwaar maken bij de voorzitter van het bestuur of een aangewezen beroepsorgaan. Het maken van bezwaar heeft geen schorsende werking ten aanzien van de uitspraak van de compliance officer.

ARTIKEL 11 SLOTBEPALINGEN

11.1 Voor kwesties waarin deze gedragscode niet voorziet, beslist (de voorzitter van) het bestuur.

11.2 Het bestuur kan de gedragscode te allen tijde wijzigen.

11.3 Naast deze gedragscode beschikt het pensioenfonds over de volgende regelingen:

- Klokkenluidersregeling en
- Incidentenregeling

ARTIKEL 12 INWERKINGTREDING

Deze gedragscode treedt in werking op en vervangt alle voorgaande gedragscodes.

Aldus vastgesteld door het bestuur van Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding
d.d.

BIJLAGE 6 **UITBESTEDINGSBELEID**

ARTIKEL 1 **INLEIDING**

Het bestuur van het pensioenfonds heeft op basis van zijn verantwoordelijkheid voor het beheer, de vereiste professionalisering en de noodzakelijke risicobeheersing gekozen voor uitbesteding van alle werkzaamheden inzake de pensioenadministratie, de bestuurlijke ondersteuning en het vermogensbeheer aan externe partijen.

Het bestuur van het pensioenfonds besteedt in ieder geval niet uit:

- taken en werkzaamheden die het (dagelijks) beleid van het pensioenfonds betreffen;
- werkzaamheden waarvan uitbesteding de verantwoordelijkheid van het bestuur voor de organisatie en beheersing van bedrijfsprocessen en het toezicht daarop kan ondermijnen;
- indien de uitbesteding een belemmering kan vormen voor een adequaat toezicht op de naleving van wet- en regelgeving.

Aan uitbesteding is voor het pensioenfonds een aantal risico's verbonden. Het bestuur heeft daarom een beleid vastgesteld voor de beheersing van risico's die samenhangen met uitbesteding van (delen van) bedrijfsprocessen.

Het bestuur van het pensioenfonds is en blijft te allen tijde verantwoordelijk voor het door het pensioenfonds te voeren beleid, ook voor het gedeelte van de werkzaamheden dat is uitbesteed.

Het uitbestedingsbeleid van het pensioenfonds is in overeenstemming met de relevante wetsartikelen (Artikel 34,105, 143 en 145 Pensioenwet en de artikelen 12, 13 en 14 van het Besluit uitvoering Pensioenwet. Voorgenomen nieuwe of gewijzigde uitbestedingen komen volgens dit uitbestedingsbeleid tot stand.

ARTIKEL 2 **DOELSTELLING UITBESTEDINGSBELEID**

In de uitvoering van haar kernactiviteiten, het administreren, beheren en uitbetalen van de pensioenen en het vermogensbeheer, staan zowel vertrouwelijkheid als maximale kwaliteit van dienstverlening voorop. De belangen van (gewezen) deelnemers, en overige belanghebbenden mogen geen risico lopen doordat het pensioenfonds delen van zijn werkzaamheden heeft uitbesteed aan derden.

Doelstelling van het uitbestedingsbeleid is het waarborgen van de continuïteit en constante kwaliteit van de dienstverlening. Hiermee blijven de reputatie en integriteit van het pensioenfonds gewaarborgd. Het uitbestedingsbeleid is van toepassing op alle naar het oordeel van het bestuur uitbesteede, bedrijf kritische of belangrijke activiteiten en processen van het pensioenfonds. Het uitbestedingsbeleid is van toepassing op alle bestaande en/of nieuwe uitbestedingsovereenkomsten gedurende de gehele looptijd van deze overeenkomsten.

ARTIKEL 3 UITGANGSPUNTEN BIJ UITBESTEDING

- a. Het bestuur van het pensioenfonds blijft eindverantwoordelijk voor de uitbestede activiteiten of processen. Het bestuur behoudt volledige zeggenschap over de uitbestede activiteiten of processen.
- b. Eigendoms- en auteursrechten blijven bij het pensioenfonds.
- c. Het bestuur selecteert onafhankelijke uitvoerders op basis van kwaliteit, prijs en marktconformiteit.
- d. Bij de keuze van een uitvoerder wordt rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen bij het pensioenfonds.
- e. Bij de uitbesteding van activiteiten of processen draagt het bestuur zorg voor voldoende “countervailing power” van het bestuur ten opzichte van de uitvoerder.
- f. De uitkomst van het selectieproces kan waar dit relevant geacht wordt, worden getoetst door een of meerdere externe adviseurs.
- g. Er worden afspraken gemaakt over de wijze waarop de overeenkomst wordt beëindigd, en over de wijze waarop wordt gewaarborgd dat het pensioenfonds de werkzaamheden na beëindiging van de overeenkomst weer zelf kan uitvoeren of door een andere derde kan laten uitvoeren.
- h. Bij het afscheid nemen van een uitvoerder wordt een exitgesprek gevoerd.
- i. Het bestuur van het pensioenfonds gaat alleen overeenkomsten aan die:
 - naar het Nederlands recht zijn opgesteld en waarin
 - geschillen worden voorgelegd aan een Nederlandse rechter of arbiter en die
 - geen beperkingen van de aansprakelijkheid van de uitvoerder bevatten die verder gaan dan hetgeen volgens het burgerlijk wetboek gebruikelijk is.
- j. Periodiek evalueert het bestuur de overeenkomsten met de uitvoerders

ARTIKEL 4 RISICOANALYSE

Alvorens activiteiten of processen worden uitbesteed heeft het bestuur van het pensioenfonds een risicoanalyse uitgevoerd waarin is opgenomen:

- De te verwachten risico's en de impact van uitbesteding van de activiteiten of processen;
- Een kosten-baten analyse van de uitbesteding van die activiteiten of processen;
- Een analyse van de financiële, operationele en reputatie gerelateerde risico's en de vereiste toezicht maatregelen;
- De afspraken over de wijze waarop de uit te besteden activiteiten of processen worden uitgevoerd;
- De risico's van een mogelijke betrokkenheid van een van in de gedragscode genoemde verbonden personen bij de partij aan wie wordt uitbesteed.

Het bestuur zal zich bij de evaluatie van het uitbestedingsproces laten begeleiden door één of meerdere externe partijen, in geval het bestuur meent dat bij een dergelijk proces een toegevoegde waarde vanuit marktkennis of anderszins kunnen hebben.

ARTIKEL 5 EISEN EXTERNE UITVOERDER

De uitvoerder die de uit te besteden activiteit of het uit te besteden proces gaat uitvoeren, voldoet aan de volgende uitgangspunten:

- De uitvoerder is aantoonbaar financieel gezond.
- De uitvoerder beschikt over de vereiste operationele en technische vaardigheden, kwaliteitsnormen, goede naam en competentie.
- De uitvoerder waarborgt continuïteit van dienstverlening.
- De uitvoerder van de werkzaamheden inzake pensioen- en vermogensbeheer beschikt over een ISAE3402 verklaring type II en ISAE 3000 type 1 Assurance-opdrachten. Deze dient van toepassing te zijn op de uitbestede processen.
- De uitvoerder beschikt over de benodigde vergunningen.
- De uitvoerder voldoet aan de algemene kwaliteitsnormen geldend voor de specifieke beroepsgroep.
- De verplichting voor de uitvoerder om het pensioenfonds in staat te stellen blijvend te voldoen aan wet- en regelgeving.
- Op verzoek van de toezichthouder(s) van het pensioenfonds worden relevante gegevens ter beschikking gesteld aan deze toezichthouder(s) en informeert de uitvoerder het bestuur hierover.
- De mogelijkheid voor de toezichthouder(s) om onderzoek ter plaatse te doen of te laten doen bij de uitvoerder.
- De wijze waarop de overeenkomst wordt beëindigd en de wijze waarop beoogd wordt dat het pensioenfonds de werkzaamheden na beëindiging van de overeenkomst weer zelf of door een andere derde kan (laten) uitvoeren.

Het pensioenfonds kan in specifieke gevallen – beargumenteerd – van een of meerdere bovenstaande uitgangspunten afwijken, mits hiervan expliciet melding wordt gedaan in (het verslag van) een bestuursvergadering.

Van alle uitvoerders wordt verlangd dat zij een adequate eigen integriteitsregeling of een eigen gedragscode kennen die voldoet aan de eisen van het pensioenfonds en deze opvolgen.

Bij de beoordeling van het beloningsbeleid van de uitvoerders wordt artikel 21a van het Besluit FTK betrokken inzake een ‘beheerst beloningsbeleid’ betrokken.

Ook worden er waarborgen verkregen van de uitvoerende organisatie dat deze maatregelen treft inzake fraudepreventie.

ARTIKEL 6 WAARBORGEN KWALITEIT EN CONTINUÏTEIT UITBESTEDE WERKZAAMHEDEN

Naast een zorgvuldige selectie van de uitvoerder die voldoet aan de hiervoor beschreven eisen, worden de uitbestede werkzaamheden gedurende de periode van uitbesteding gecontroleerd, zodat kwaliteit en continuïteit zijn gewaarborgd.

Waarborging van de kwaliteit van de werkzaamheden vindt plaats door het gelijktijdig met het sluiten van de uitbestedingsovereenkomst opstellen van een dienstverleningsovereenkomst met de uitvoerder, waarin specifieke taken, bemensing, op te leveren producten, kwaliteits- en serviceniveau, tijdsafspraken en boetebedingen zijn beschreven. In deze overeenkomst welke altijd schriftelijk dient te worden vastgelegd, worden onder meer waar mogelijk onderstaande voorwaarden opgenomen:

- vertrouwelijke gegevens, waaronder persoonsgegevens, worden conform wettelijke voorschriften gewaarborgd;
- informatieverstrekking naar verschillende opdrachtgevers vindt gescheiden plaats;

- gegevens en bestanden van het Pensioenfonds worden beveiligd en toegangsrechten en autorisaties worden op adequate wijze aan betrokken medewerkers verstrekt;
- De inrichting van de systemen is zodanig dat de continuïteit van de dienstverlening niet in gevaar komt en dat bij onvoorziene omstandigheden een adequaat noodstelsel in werking treedt;
- Indien de overeenkomst niet nagekomen wordt door één van de partijen treedt een procedure voor de niet-nakoming van de overeenkomst in werking, zoals in het contract of de dienstverleningsovereenkomst is vastgelegd.

De omstandigheden waaronder de overeenkomst beëindigd kan worden en de financiële en uitvoeringstechnische waarborgen van die beëindiging.

ARTIKEL 7 MONITOREN PRESTATIES EXTERNE UITVOERDER

Het bestuur toetst regelmatig of de manier waarop de uitbestede activiteiten of processen worden uitgevoerd in overeenstemming is met de gemaakte afspraken. Het bestuur doet dit door middel van:

- het monitoren van de uitvoerders via het laten uitvoeren van periodieke audits bij de uitvoerder of het laten rapporteren over de stand van zaken m.b.t. de aanbevolen verbeteringen in de ISAE 3402 verklaring type II en ISAE 3000 type I;
- het bestuderen en bespreken van maand- en kwartaalrapportages van de uitvoerders, waarin naast de gebruikelijke informatie ook wordt gerapporteerd over klachten, incidenten en uitzonderingen;
- het bestuderen en bespreken van het actuariael rapport van de certificerende actuaire en de rapportages van de accountant;
- periodiek overleg en evaluatie met de uitvoerder over de uitvoering van de (bijgestelde) processen.

Bovengenoemde rapportages en verslagen moeten ter toelichting aan en bespreking door het bestuur overgelegd.

ARTIKEL 8 EVALUATIE UITBESTEDINGSBELEID

Het uitbestedingsbeleid wordt eenmaal in de twee jaar aan de hand van criteria voor de evaluatie getoetst aan de geldende wet- en regelgeving en geëvalueerd door het bestuur.

De bevindingen worden in de notulen vastgelegd en met de relevante stakeholders gedeeld .

ARTIKEL 9 INWERKINGTREDDING

Dit (gewijzigde) beleid treedt in werking met ingang van 9 juni 2015.

Aldus vastgesteld door het bestuur van Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding d.d. 9 juni 2015.

BIJLAGE 7 INCIDENTENREGELING

ARTIKEL 1 DEFINITIES

1. **bestuur**: het bestuur van het fonds;
2. **compliance officer**: de functionaris of organisatie die door het bestuur van het fonds als compliance officer is benoemd;
3. **fonds**: Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding;
4. **incident**: een gebeurtenis die een ernstig risico gevaar vormt voor de integere bedrijfsuitoefening van het fonds en/of een gebeurtenis waarbij directe of indirecte financiële schade ontstaat of aantasting van de goede naam van het fonds door ontoereikende of falende interne processen, door verbonden personen of door systemen of door externe gebeurtenissen. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen operationele incidenten en overige incidenten;
5. **operationele incidenten**: een incident dat plaats heeft gevonden in de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden door het fonds en waarbij er een inbreuk is geweest op de beheerste bedrijfsvoering;
6. **overige incidenten**: alle incidenten, die niet beschouwd kunnen worden als operationele incidenten.
Onder overige incidenten wordt in ieder geval verstaan:
 - a. een (dreigende) bewuste schending van wet- en regelgeving;
 - b. een (dreiging van) bewust onjuist informeren van publieke organen;
 - c. een (dreigende) schending van binnen het fonds geldende gedragsregels;
 - d. (een dreiging van) het achterhouden, vernietigen of manipuleren van informatie over deze feiten;
 - e. een ernstig gevaar voor de integere bedrijfsuitoefening van het fonds;
 - f. gebeurtenissen die kunnen leiden tot een groot afbreukrisico in de media;
 - g. fraude, misleiding, bedrog, verduistering of diefstal door een of meer personen in zijn/hun hoedanigheid van verbonden persoon;
 - h. een (mogelijke) aanwijzing van een toezichthouder, een last onder dwangsom of het voornemen om een bestuurlijke boete op te leggen;
 - i. overige strafbare feiten.
7. **verbonden personen**:
 - a. leden van het bestuur en leden van het verantwoordingsorgaan van het fonds;
 - b. alle adviseurs die werkzaam zijn voor het pensioenfonds, onafhankelijk van de duur waarvoor of de juridische basis waarop zij werkzaam zijn;
 - c. degenen die voor het fonds werkzaamheden verrichten uit hoofde van een dienstverleningsovereenkomst gesloten met het fonds;
 - d. andere (categorieën) personen aangewezen door het bestuur.
8. **toezichthouder**: De Nederlandsche Bank (DNB), de Autoriteit Financiële Markten (AFM), het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP), de Autoriteit Consument en Markt (ACM), de fiscus en overige publieke toezichtorganen met jurisdictie ten aanzien van (de werkzaamheden van) het fonds.

ARTIKEL 2 MELDEN, BEOORDELEN EN VASTLEGGEN VAN INCIDENTEN

1. Iedere verbonden persoon die een (dreigend) incident constateert is gehouden dit te melden aan de compliance officer. Een melding kan zowel schriftelijk, elektronisch als mondeling worden gedaan.
2. De compliance officer beoordeelt de melding en bepaalt of er sprake is van een incident en zo ja, of er dan sprake is van een operationeel dan wel een overig incident. Dit oordeel wordt vastgelegd.
3. Meldingen van incidenten en de beoordeling van de compliance officer van het incident worden geregistreerd in het incidentenregister. Gedurende het verdere proces worden in het dossier de naar het oordeel van de compliance officer relevante documenten opgenomen, zoals de communicatie tussen de verschillende betrokkenen, de rapportages en de resultaten van eventueel onderzoek.
4. De compliance officer brengt de melder van zijn beoordeling op de hoogte. Dit kan zowel schriftelijk, elektronisch als mondeling worden gedaan.

ARTIKEL 3 BEHANDELING EN AFRONDING VAN INCIDENTEN

1. Indien de compliance officer van mening is dat er sprake is van een operationeel incident brengt hij het bestuur en, in voorkomende gevallen, de uitvoeringsorganisatie, of andere instanties waarmee het pensioenfonds een contract heeft, waar zich het operationeel incident heeft voorgedaan, op de hoogte.
2. De organisatie waar zich het operationele incident heeft voorgedaan behandelt het operationele incident. Het bestuur coördineert de afhandeling van het operationele incident met, afhankelijk van de aard van het operationele incident, ondersteuning van de compliance officer.
3. De compliance officer behandelt de overige incidenten, tenzij het bestuur, na advies van de compliance officer, besluit dat, gelet op de aard of achtergronden van het overige incident, afwikkeling door een andere functionaris of een speciaal daarvoor te benoemen onderzoekscommissie de voorkeur geniet. Een onderzoekscommissie kan bestaan uit verbonden personen en/of externe deskundigen.
4. Tijdens de onderzoek werkzaamheden worden, als een onderzoek naar één of meerdere verbonden personen onderdeel van deze werkzaamheden vormt, de regels die gelden voor het doen van een persoonsgericht onderzoek, zoals beschreven in artikel 7, in acht genomen.
5. Als een onderzoek wordt verricht door een andere persoon dan de compliance officer of door een onderzoekscommissie is/zijn de onderzoeker(s) gehouden de compliance officer op de hoogte te brengen en te houden van alle ontwikkelingen in het onderzoek.
6. De compliance officer bewaakt de voortgang van het meldproces, het onderzoek, alsmede de opvolging van acties en rapporteert hierover aan het bestuur.

ARTIKEL 4 RAPPORTAGE

1. De voortgang van de afhandeling van incidenten wordt in de vergadering van het bestuur geagendeerd. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het toezien op de opvolging van de genomen acties. Namens het bestuur kunnen de compliance officer en/of de bestuursadviseur toezien op de daadwerkelijke opvolging.
2. In de rapportage(s), zoals die jaarlijks door de compliance officer aan het bestuur worden aangeboden, wordt inzicht gegeven in het aantal incidenten dat zich de betreffende periode heeft

Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding

voorgedaan en de aard daarvan. Tevens bevat de rapportage informatie over de voortgang van de afhandeling van incidenten en naar aanleiding van deze incidenten genomen maatregelen.

ARTIKEL 5 ROL VOORZITTER VAN HET BESTUUR

1. Indien de aard van het incident snel handelen vereist is de voorzitter van het bestuur, of diens plaatsvervanger, bevoegd om namens het bestuur een (voorlopig) besluit te nemen.
2. De voorzitter van het bestuur is gehouden om de overige leden van het bestuur zo snel mogelijk op de hoogte te brengen van de door hem verrichte acties en genomen (voorlopige) besluiten en deze, indien nodig, alsnog ter definitieve besluitvorming aan het bestuur aan te bieden.

ARTIKEL 6 MELDEN TOEZICHTHOUDER EN OVERIGE COMMUNICATIE

1. Door of namens het bestuur wordt onverwijld de relevante toezichthouder over een incident geïnformeerd indien:
 - a. aangifte is of wordt gedaan bij justitiële autoriteiten;
 - b. het voortbestaan van het fonds wordt bedreigd of zou kunnen worden bedreigd;
 - c. er sprake is van een ernstige tekortkoming in de opzet en werking van de maatregelen ter bevordering of handhaving van een integere bedrijfsvoering door het fonds;
 - d. mede gelet op verwachte publiciteit, rekening behoort te worden gehouden met (een ernstige mate van) reputatieschade voor het fonds, of
 - e. de ernst, de omvang of de overige omstandigheden van het incident in aanmerking genomen, de toezichthouder in verband met haar toezichtstaak redelijkerwijs, of op basis van een wettelijke verplichting, behoort te worden geïnformeerd.
2. De toezichthouder wordt op de hoogte gebracht van alle feiten, omstandigheden en achtergronden van het incident, alsmede de maatregelen die naar aanleiding van het incident zijn genomen.
3. Het bestuur beslist over de communicatie, zowel intern als extern, met betrekking tot incidenten. Door het bestuur wordt, na advies van de compliance officer, besloten of en wanneer andere organen van het fonds, stakeholders en overige belanghebbenden op de hoogte worden gebracht van een incident.

ARTIKEL 7 PERSOONSGERICHT ONDERZOEK

1. Als er een redelijk vermoeden bestaat dat een verbonden persoon verantwoordelijk is voor- of zich schuldig heeft gemaakt aan een incident, of als daar naar het oordeel van het bestuur aanleiding toe bestaat, kan een persoonsgericht onderzoek worden ingesteld.
2. De verbonden persoon naar wie het persoonsgericht onderzoek zich richt wordt onverwijld op de hoogte gebracht van het persoonsgericht onderzoek.
3. Een persoonsgericht onderzoek wordt ingesteld binnen een redelijke termijn, nadat er voldoende aanwijzingen bekend geworden zijn dat de betreffende verbonden persoon zich schuldig heeft gemaakt aan het incident.
4. De verbonden persoon naar wie het persoonsgericht onderzoek verricht wordt, wordt in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken. Zijn zienswijze wordt schriftelijk vastgelegd.
5. Door of namens het bestuur worden een of meerdere personen of organisaties aangewezen die het persoonsgericht onderzoek verrichten.

6. Indien het onderzoek en/of het belang van het fonds dit vereist, kan, in overleg met het bestuur, door de onderzoeker(s) opdracht gegeven worden om bepaalde gegevens of zaken veilig te stellen. Daartoe wordt een belangenafweging gemaakt. Voor het inzien van persoonlijke informatie is toestemming van het bestuur vereist.
7. Een persoonsgericht onderzoek vindt op een integere en zorgvuldige wijze plaats. Toegezien wordt op de in acht te nemen zorgvuldigheid, waarbij de belangen van het fonds, het belang van de persoon dan wel de personen naar wie het onderzoek zich richt en de belangen van overige betrokkenen redelijkerwijs in acht worden genomen. Het persoonsgericht onderzoek wordt binnen een redelijke termijn uitgevoerd.
8. Na de uitvoering van een persoonsgericht onderzoek, wordt een schriftelijk advies uitgebracht aan het bestuur. Het op schrift gestelde advies wordt door de compliance officer bewaard.
9. Alle relevante documenten, daaronder begrepen de zienswijze van de verschillende betrokkenen, rapportages en het op schrift gestelde advies worden opgenomen in een (elektronisch) dossier.

ARTIKEL 8 MELDINGEN EN GEHEIMHOUDING

1. Meldingen van een incident kunnen anoniem gedaan worden. Indien aanvullende informatie benodigd is in het belang van het onderzoek, kan de verbonden persoon worden verzocht zijn medewerking hieraan te verlenen. De verbonden persoon is hiertoe niet verplicht.
2. Meldingen van een incident worden vertrouwelijk behandeld. De identificatiegegevens van de melder worden niet opgenomen in de communicatie naar derden. Ook indien de melder geen belang hecht aan anonimiteit zal zijn identiteit alleen dan worden vrijgegeven in communicatie, wanneer daartoe een wettelijke verplichting bestaat.
3. Incidentendossiers worden in een beveiligde omgeving bewaard. Indien er sprake is van de betrokkenheid van een verbonden persoon worden zijn identificatiegegevens op een zodanige wijze bewaard dat alleen de compliance officer en de voorzitter van het bestuur toegang hebben tot deze gegevens.
4. Een ieder die uit hoofde van deze regeling informatie verkrijgt over (de melding van) een incident, betracht daarover uiterste geheimhouding, tenzij op basis van deze regeling of bij of krachtens de wet de bevoegdheid of de verplichting bestaat om die informatie aan een derde te verschaffen.
5. Indien voor de afronding van het incident openheid van zaken is vereist, kan het bestuur beslissen dat de verplichting tot geheimhouding geheel of gedeeltelijk vervalt.

ARTIKEL 9 ONGANG MET MELDINGEN

1. Het fonds gaat er altijd van uit dat een melding van een incident te goeder trouw is gedaan, tot het moment dat zij overtuigd is geraakt van het tegendeel.
2. Het fonds draagt er zorg voor dat een melder, ongeacht de wijze waarop hij melding heeft gemaakt van een incident, op geen enkele wijze in zijn positie bij het fonds benadeeld wordt, voor zover te goeder trouw gehandeld is.
3. Het fonds draagt er zorg voor dat niemand wordt benadeeld in zijn of haar positie bij het fonds vanwege het uitoefenen van de taken en/of verplichtingen uit deze regeling.
4. In geval van intrekking van een melding zal het fonds, ongeacht de wijze waarop melding is gemaakt van een incident, zich ervan vergewissen dat de intrekking niet onder invloed van dreigementen of door omkoping heeft plaatsgevonden.
5. Een verbonden persoon die willens en wetens heeft deelgenomen aan of veroorzaker is van een incident, zal bij melding van dit incident geen recht kunnen ontlenen aan de beschermingsregels zoals die gelden voor een te goeder trouw handelende verbonden persoon.

ARTIKEL 10 KLOKKENLUIDERSREGELING

1. Als het belang van het fonds, van derden of de bescherming van de eigen positie van de verbonden persoon dit vraagt (bijvoorbeeld omdat hij vreest dat een melding nadelige gevolgen kan hebben voor zijn positie of indien aan een eerdere melding geen gevolg is gegeven), kan de verbonden persoon een incident melden bij de daarvoor aangewezen vertrouwenspersoon, conform de Klokkenluidersregeling van het fonds.
2. Het oordeel van de verbonden persoon, dat een melding dient plaats te vinden op de wijze zoals beschreven in de klokkenluidersregeling, is doorslaggevend. De in lid 1 van dit artikel genoemde vertrouwenspersoon meldt vervolgens het incident conform de eisen uit de Klokkenluidersregeling.

ARTIKEL 11 AFRONDING INCIDENTEN

1. Na de behandeling van elk incident worden, ter afronding, door het fonds maatregelen genomen.
2. De genomen maatregelen zullen zijn gebaseerd op de aard van het incident en de daaruit voortvloeiende gevolgen. De maatregelen kunnen onder meer zijn gericht op het beheersen en beperken van het optredende risico, het bevestigen van geldende normen en het voorkomen van negatieve effecten –zowel intern als extern– van het incident om herhaling in de toekomst te voorkomen. De eindverantwoordelijkheid voor de afronding van het incident en de eventuele getroffen maatregelen ligt bij het bestuur.

ARTIKEL 12 INWERKINGTREDING

Deze regeling treedt in werking met ingang van 9 juni 2015.

Aldus vastgesteld door het bestuur van Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding
d.d. 9 juni 2015.

BIJLAGE 8 KLOKKENLUIDERSREGELING

ARTIKEL 1 DEFINITIES

1. **bestuur**: het bestuur van het fonds;
2. **compliance officer**: de functionaris of organisatie die door het bestuur van het fonds als compliance officer is benoemd;
3. **fonds**: Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding;
4. **incident**: een gebeurtenis die een ernstig risico gevaa vormt voor de integere bedrijfsuitoefening van het fonds en/of een gebeurtenis waarbij directe of indirecte financiële schade ontstaat of aantasting van de goede naam van het fonds door ontoereikende of falende interne processen, door verbonden personen of door systemen of door externe gebeurtenissen. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen operationele incidenten en overige incidenten;
5. **klokkenluider**: de verbonden persoon die aan de compliance officer melding doet van een misstand binnen het fonds;
6. **misstand**: een incident zoals bedoeld in onderdeel d van dit artikel, dat door de klokkenluider gemeld wordt aan de compliance officer bedoeld in onderdeel b van dit artikel. Overige incidenten worden in ieder geval als misstand beschouwd;
7. **onderzoekscommissie**: een commissie ter uitvoering van een onderzoek en de behandeling van misstanden. Een onderzoekscommissie kan bestaan uit verbonden personen (interne onderzoekscommissie) en/of externe deskundigen (externe onderzoekscommissie). De voorzitter van het bestuur van het fonds is verantwoordelijk voor het samenstellen van deze commissie. In het geval de misstand de voorzitter zelf betreft gaat deze verantwoordelijkheid over op een van de andere bestuursleden;
8. **operationele incidenten**: een incident dat plaats heeft gevonden in de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden door het fonds en waarbij er een inbreuk is geweest op de beheerste bedrijfsvoering;
9. **overige incidenten**: alle incidenten, die niet beschouwd kunnen worden als operationele incidenten. Onder overige incidenten wordt in ieder geval verstaan:
 - a. een (dreigende) bewuste schending van wet- en regelgeving;
 - b. een (dreiging van) bewust onjuist informeren van publieke organen;
 - c. een (dreigende) schending van binnen het fonds geldende gedragsregels;
 - d. (een dreiging van) het achterhouden, vernietigen of manipuleren van informatie over deze feiten;
 - e. een ernstig gevaar voor de integere bedrijfsuitoefening van het fonds;
 - f. gebeurtenissen die kunnen leiden tot een groot afbreukrisico in de media;
 - g. fraude, misleiding, bedrog, verduistering of diefstal door een of meer personen in zijn/hun hoedanigheid van verbonden persoon;
 - h. een (mogelijke) aanwijzing van een toezichthouder, een last onder dwangsom of het voornemen om een bestuurlijke boete op te leggen;
 - i. overige strafbare feiten.
10. **verbonden personen**:
 - a. leden van het bestuur en leden van het verantwoordingsorgaan van het fonds;
 - b. alle adviseurs die werkzaam zijn voor het pensioenfonds, onafhankelijk van de duur waarvoor of de juridische basis waarop zij werkzaam zijn;
 - c. degenen die voor het fonds werkzaamheden verrichten uit hoofde van een dienstverleningsovereenkomst gesloten met het fonds;
 - d. andere (categorieën) personen aangewezen door het bestuur.

11. **toezichthouder:** De Nederlandsche Bank (DNB), de Autoriteit Financiële Markten (AFM), het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP), de Autoriteit Consument en Markt (ACM), de fiscus en overige publieke toezichtorganen met jurisdictie ten aanzien van (de werkzaamheden van) het fonds.

ARTIKEL 2 MELDEN MISSTAND

1. De melding wordt gedaan bij de compliance officer. Als de klokkenluider vreest voor tegenmaatregelen én hij dientengevolge anoniem wil blijven of als een eerdere melding van dezelfde misstand, de misstand niet heeft weggenomen, bestaat de mogelijkheid om een melding te doen aan de voorzitter van het bestuur van het fonds of, als deze geen actie onderneemt of als de misstand de voorzitter van het bestuur betreft, bij een van de overige bestuursleden.
2. De melding kan zowel schriftelijk, elektronisch als mondeling worden gedaan.
3. De ontvanger van de melding stuurt een bevestiging aan de klokkenluider dat hij de melding ontvangen heeft en stelt, indien de ontvanger van de melding een ander dan de compliance officer is, de compliance officer, door middel van een afschrift van de vastlegging van de melding, op de hoogte van de misstand en de datum waarop deze is gemeld en doet dit zonder vermelding van de naam of andere gegevens van de klokkenluider. De naam van de klokkenluider wordt alleen bekendgemaakt wanneer daartoe een wettelijke verplichting bestaat.
4. De compliance officer onderzoekt of de melding betrekking heeft op een misstand en of de misstand voldoende ernstig is om een verdergaand onderzoek in te stellen. Dit besluit en de gronden waarop het gebaseerd is, worden direct, doch uiterlijk binnen twee weken na de melding schriftelijk aan de klokkenluider meegedeeld. Een afschrift van de toewijzing dan wel de afwijzing wordt gestuurd aan de voorzitter van het bestuur. Indien de melding betrekking heeft op de voorzitter van het bestuur, wordt het besluit gestuurd aan de voorzitter van de raad van toezicht van het fonds.
5. De beoordeling of een gebeurtenis als misstand, conform deze regeling, of als incident, conform de Incidentenregeling, gemeld zal worden, is aan de individuele melder.

ARTIKEL 3 AFHANDELEN MISSTANDEN

1. Misstanden worden afgehandeld als incidenten uit de Incidentenregeling, tenzij in dit reglement anders is bepaald.
2. Met betrekking tot de afhandeling van misstanden heeft de compliance officer de coördinatie over het onderzoek en draagt hij er zorg voor dat het onderzoek en de afhandeling zorgvuldig en correct geschieden. Hij is bevoegd alle maatregelen te nemen die hij voor het onderzoek nodig acht. Als een interne onderzoekscommissie is ingesteld is de compliance officer voorzitter van die commissie.
3. Het bestuur van het fonds draagt er zorg voor, dat de compliance officer zijn taak onafhankelijk en naar eigen inzicht kan verrichten.
4. De medewerkers van het fonds en de leden van het bestuur van het fonds zijn verplicht mee te werken aan een onderzoek en alle inlichtingen te verstrekken en/of bescheiden te overleggen die, naar het oordeel van de compliance officer, in het belang van het onderzoek noodzakelijk zijn.

ARTIKEL 4. RECHTSBESCHERMING

1. Het fonds draagt er zorg voor dat de klokkenluider op geen enkele wijze in zijn positie bij het fonds benadeeld wordt, voor zover deze te goeder trouw gehandeld heeft. Het fonds gaat er van uit dat een melding te goeder trouw is gedaan, tot het moment dat zij overtuigd is geraakt van het tegendeel.
2. Het fonds draagt er zorg voor dat de compliance officer en de leden van de onderzoekscommissie (indien en voor zover benoemd) op geen enkele wijze in hun positie bij het fonds benadeeld worden vanwege het uitoefenen van hun taken op grond van deze regeling.
3. Een verbonden persoon die willens en wetens heeft deelgenomen aan of veroorzaker is van een misstand, zal bij melding van deze misstand geen recht kunnen ontlenen aan de beschermingsregels zoals die gelden voor een te goeder trouw handelende verbonden persoon.
4. In geval van intrekking van de melding van de misstand door de klokkenluider vergewist het fonds zich ervan dat de intrekking niet onder invloed van dreigementen of door omkoping heeft plaatsgevonden.

ARTIKEL 5 INWERKINGTREDING

Deze regeling treedt in werking met ingang van 9 juni 2015.

Aldus vastgesteld door het bestuur van Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding
d.d. 9 juni 2015.